

DE KLEVERIGHEID VAN VALSE BESCHULDIGINGEN

**GROEPSGROOTTE ALS MOGELIJKE MODERATOR OP DE RELATIE
TUSSEN BESCHULDIGING(EN) EN VERTROUWENSHERSTEL**

Aantal woorden: 16 765

Jasmine Van Ghyseghem

Studentennummer: 01503609

Promotor: dr. Tessa Haesevoets

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de Klinische Psychologie

Academiejaar: 2019 – 2020

Woord vooraf

Met deze masterproef sluit ik een proces van twee jaar intens werken af. Dit proces verliep niet zonder slag of stoot. Reeds bij aanvang ondervond ik enkele tegenslagen, tijdens de selectierondes kreeg ik namelijk geen enkel onderwerp toegewezen. Hierdoor ging ik zelf actief op zoek naar een promotor die mij wilde begeleiden. Als eerste wil ik daarom dr. Tessa Haesevoets bedanken, zij gaf mij de kans om ondanks deze tegenslagen een masterproef te schrijven over een onderwerp dat mij enorm aansprak. Daarnaast wil ik haar bedanken voor de boeiende en aangename samenwerking. Zonder haar was dit hele proces niet zo vlot verlopen.

Vervolgens wil ik mijn ouders en zus bedanken om mij onvoorwaardelijk te steunen tijdens het schrijven van mijn masterproef. Niet alleen tijdens deze laatste twee jaar hebben ze steun geboden, elk jaar van mijn studies zijn ze blijven geloven in mij. Ook wil ik hen bedanken om mijn masterproef na te lezen op fouten.

Tot slot wil ik alle participanten bedanken voor de tijd en moeite die zij genomen hebben om deel te nemen aan mijn onderzoek. Zonder hen had ik dit onderzoek niet tot een mooi einde kunnen brengen.

Corona Preamble

Aangezien de data voor deze studie reeds verzameld werden voor de uitbraak van het virus, heeft dit weinig invloed gehad op het afwerken van mijn masterproef. Ik heb alle stappen van mijn onderzoek kunnen doorlopen, waardoor ik geen implicaties voor de uitwerking van mijn masterproef ondervonden heb.

Abstract

Binnen de literatuur is het concept vertrouwen reeds talloze keren het onderwerp geweest van onderzoek, en ook naar vertrouwensbreuken is er al veel onderzoek uitgevoerd. Desondanks komen de begrippen vertrouwensherstel en kleverigheid minder aan bod in empirisch onderzoek. Het uitgangspunt van deze masterproef is de verwachting dat wanneer een onterechte beschuldiging wordt weerlegd, vertrouwen toch niet volledig zal herstellen, wat kan duiden op kleverigheid van deze beschuldigingen. In deze studie wordt het effect van dergelijke beschuldigingen onderzocht als deze betrekking hebben op seksuele intimidatie. Meer bepaald wordt verondersteld dat het aantal beschuldigingen van seksuele intimidatie gezien kan worden als eventuele moderator op de relatie tussen de beschuldiging en het vertrouwensherstel. De steekproef bestond uit 129 participanten tussen de 18 en 80 jaar oud, die gerekruteerd werden voor het invullen van een online vragenlijst. De resultaten bieden empirische steun voor enkele van onze voorspellingen. Zo blijkt dat vertrouwen daalt na een beschuldiging. Ten tweede blijkt uit onze resultaten dat een weerlegging van deze beschuldiging het vertrouwen opnieuw doet toenemen. Echter, het niveau van vertrouwen is alsnog lager dan voor de beschuldiging. Onze resultaten leveren dus ook bewijs voor de kleverigheid van valse beschuldigingen. Daarnaast werd in dit onderzoek nagegaan of het aantal beschuldigingen een invloed heeft op vertrouwensherstel, wat niet het geval blijkt te zijn. Er werd dus geen evidentie gevonden voor de suggestie dat het kleverigheidseffect sterker is als meerdere mensen een dergelijke beschuldiging uiten. In de discussiesectie van deze masterproef worden theoretische en praktische implicaties van het huidig onderzoek besproken.

Inhoudstafel

Introductie	1
Het belang van vertrouwen	3
Invloed van (onterechte) beschuldigingen op vertrouwen	7
Kleverigheid van valse beschuldigingen	11
Effecten sociale beïnvloeding	16
Modererende rol van groepsgrootte	18
Effect van groepsgrootte op kleverigheid	20
Hypothesen	21
Methode	22
Steekproef en opzet	22
Procedure en materialen	23
Manipulatie van aantal beschuldigingen	23
Manipulatie van bevestiging/ontkenning	24
Checkvragen	24
Meting van vertrouwen	25
Resultaten	26
Comprehension checks	26
Vertrouwen en vertrouwensherstel	27
Discussie	31
Theoretische interpretatie van de resultaten	31
Praktische implicaties van de huidige studie	34
Sterktes en beperkingen	35
Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek	36
Referenties	39
Bijlagen	52

De hashtag #MeToo kent zijn opmars in de media sinds vele mannen en vrouwen uitkomen voor het feit dat ze ooit slachtoffer zijn geweest van seksueel ongewenst gedrag. We kunnen dit beschrijven als een beweging waarbij slachtoffers van seksueel wangedrag de (vermeende) dader publiekelijk via sociale media uitdagen. Deze slachtoffers worden echter niet altijd gehoord en geloofd (Reinders Folmer, 2019).

Het voorval rond Bart De Pauw zorgde ervoor dat de bal aan het rollen ging in ons land. Bij Bart De Pauw ging het over enkele vrouwen die hem beschuldigden van seksueel ongepast gedrag. Het feit of Bart De Pauw schuldig moest worden bevonden aan deze verdachtmakingen werd vaak bediscussieerd in de media.

Niet alleen in ons land kwamen zaken aan het licht door de opmars van de #MeToo-beweging, ook in andere landen doken er verschillende zaken op. In Amerika werd de hashtag breed gebruikt nadat Hollywood-producent Harvey Weinstein door verschillende vrouwen werd beschuldigd van seksuele intimidatie. De beschuldigingen die hem toegekend werden, stapelden zich op. Zo stelde Elizabeth Fegan, de advocate die slachtoffers verdedigd in de #MeToo-beweging rond machtsmisbruik en aanranding, dat het kon gaan over honderden of zelf bijna duizend slachtoffers. Weinstein zelf heeft de beschuldigingen van seksueel contact altijd ontkend (GJS, 2018). Intussen is Weinstein schuldig bevonden aan twee van de vijf aantijgingen: criminele seksuele mishandeling met voorbedachtheid en verkrachting zonder voorbedachtheid, waar hij 23 jaar celstraf voor krijgt (Peeters, 2020).

De zaak rond Brett Kavanaugh, toendertijd kandidaat-opperrechter in Amerika, die in 2018 beschuldigd werd van aanranding, kunnen we ook onder de #MeToo-beweging plaatsen. Christine Blasey Ford beweerde in haar getuigenis dat Kavanaugh haar samen met een vriend heeft aangerand op een feestje in 1982. Ze vertelde in haar getuigenis hoe ze als tiener op een feestje was terechtgekomen waar Kavanaugh en zijn vrienden ook waren. Toen ze naar het toilet wilde gaan, werd ze langs achter in een slaapkamer geduwd. Deze zaak kreeg veel aandacht in de media omdat de Republikeinen er alles aan deden om gaten in de getuigenis van Blasey te schieten, maar dit echter zonder veel succes. Naast deze beschuldiging zijn er nog twee soortgelijke accusaties

opgedoken. Ook Deborah Ramirez deelde mee hoe Kavanaugh haar aanrandde in het schooljaar 1983-1984, toen hij als achttienjarige aan Yale University studeerde. Het derde slachtoffer, Julie Swetnick beweert dat zij slachtoffer was van een groepsverkrachting waar ook Brett Kavanaugh aanwezig was (ADM, 2018).

Deze twee voorbeelden uit Amerika gaan allebei over beschuldigingen van seksueel ongewenst gedrag. Het enige verschil is dat er bij de zaak rond Brett Kavanaugh slechts enkele beschuldigingen waren, in tegenstelling tot de zaak Harvey Weinstein waar de beschuldigingen zich opstapelden. Stel je nu eens voor dat er niet drie, maar tien vrouwen waren die Brett Kavanaugh beschuldigden van gelijkaardige feiten. Wat zou dit doen met de geloofwaardigheid van deze beschuldigingen? Zou het vertrouwen in Kavanaugh sterker dalen als er meer accusaties zouden zijn of niet?

Het doel van deze studie is dan ook om dit na te gaan. Namelijk onderzoeken of de groepsgrootte van slachtoffers gezien kan worden als eventuele moderator op de relatie tussen de beschuldiging en het vertrouwensherstel. Dit gaan we proberen achterhalen door het aantal beschuldigingen te manipuleren en te kijken of en hoe het vertrouwen hierdoor beïnvloed wordt.

Bij beschuldigingen moet men niet alleen rekening houden met het aantal, maar ook met het feit of deze beschuldigingen al dan niet bevestigd kunnen worden. Het kan namelijk evengoed zijn dat beschuldigingen onterecht zijn en dus weerlegd worden. Deze uitkomst heeft een invloed op het herstel van vertrouwen in de persoon waar de beschuldiging(en) op slaan. In 2017 heeft 'The Daily Telegraph' een verhaal gepubliceerd over Geoffrey Rush, een Australische acteur, waarin hij werd beschuldigd van het vertonen van ongepast gedrag naar een actrice toe. Rush zou deze collega hebben betast tijdens repetities van een theaterstuk in 2015-2016. Rush ontkende het verhaal meteen en stapte naar de rechter wegens laster. De Oscar-winnaar werd door de rechtbank in Sydney in het gelijk gesteld. Zijn naam werd dus gezuiverd na deze beschuldiging van ongewenste seksuele intimiteiten (ANP/RTL Boulevard, 2019). We kunnen ons

bij dit voorbeeld de vraag stellen welk effect deze weerlegde beschuldiging heeft op het vertrouwen in Geoffrey Rush. Zal dit vertrouwen herstellen naar zijn oorspronkelijk niveau? Of is er toch sprake van een blijvende daling, meer bepaald een zekere kleverigheid? Onder kleverigheid (in het Engels *stickiness*) wordt de mate verstaan waarin beschuldigingen, al dan niet terecht, een blijvend negatieve impact hebben op vertrouwensrelaties.

De huidige studie tracht te onderzoeken of beschuldigingen die later weerlegd worden een blijvende negatieve invloed hebben op vertrouwen. Om dit te achterhalen zal, naast het aantal beschuldigingen, ook gemanipuleerd worden of deze beschuldigingen al dan niet bevestigd worden.

In de volgende paragraaf zal eerst dieper ingegaan worden op het begrip vertrouwen en waarom dit van belang is. Vervolgens zal er aandacht worden besteed aan de invloed die (onterechte) beschuldigingen hebben op de mate van vertrouwen. Nadien zullen de concepten kleverigheid en sociale beïnvloeding worden toegelicht. En tot slot zal worden ingegaan op de modererende rol van groeps grootte in de relatie tussen beschuldigingen en vertrouwensherstel en welke effecten groeps grootte kan hebben op kleverigheid.

Het belang van vertrouwen

Vertrouwen is een begrip dat centraal staat in de hele beweging rond #MeToo, namelijk hoe het vertrouwen in Bart De Pauw, of eender wie beschuldigd wordt van gelijkaardige feiten, aangetast wordt en achteraf weer hersteld. Maar ook in andere contexten speelt vertrouwen een grote rol. Covey, Merrill, & Merrill (1994) stellen dat vertrouwen een van de belangrijkste aspecten is van het menselijk sociale leven, aangezien het bijna alle domeinen van de samenleving doordringt. In feite omvat bijna elke beslissing of uitwisseling waarin een persoon zich bevindt een soort van vertrouwensevaluatie, waarbij de nadruk wordt gelegd op de idee dat vertrouwen een noodzakelijk ingrediënt is om het sociale leven te coördineren en te vergemakkelijken. Rousseau, Sitkin, Burt, & Camerer (1998) beschrijven vertrouwen als een gemoedstoestand waarin men bereid is om kwetsbaarheid te accepteren op basis van positieve verwachtingen van de

intenties of het gedrag van een ander. Deze beschrijving wordt gezien als de breed gehanteerde definitie van vertrouwen.

Belangrijk hierbij op te merken is dat het begrip vertrouwen vaak verschillende invullingen krijgt in verschillende onderzoeksdomeinen. In dit onderzoek maken we gebruik van de invulling die de psychologie en sociologie hanteren. In de psychologie wordt vertrouwen vaak gezien in termen van attributies die *trustors* en *trustees* hebben. Hierbij ligt de focus op een groot aantal interne cognities die persoonlijke attributies opleveren (Rotter, 1967). Trustor, ook wel vertrouwenspersoon genoemd, wordt gezien als de vertrouwende partij, trustee wordt gezien als de te vertrouwen partij (Driscoll, 1978; Scott, 1980). In de sociologie bekijkt men vertrouwen vaak in sociaal ingebedde eigenschappen van relaties tussen personen (Granovetter, 1985) of instellingen (Zucker, 1986).

Waar er over disciplines heen wel consensus over is, zijn de voorwaarden die er moeten zijn om vertrouwen te laten ontstaan. Risico is een voorwaarde die essentieel wordt geacht in psychologische, sociologische en economische conceptualisaties van vertrouwen (Coleman, 1990; Rotter, 1967; Williamson, 1993). Risico is de waargenomen kans op verlies, zoals geïnterpreteerd door een beslissingsnemer (Chiles & McMackin, 1996; MacCrimmon & Wehrung, 1986). De bron van risico wordt omschreven als onzekerheid over de vraag of de ander van plan is om te handelen en zal handelen naar behoren. De tweede noodzakelijke voorwaarde voor vertrouwen is onderlinge afhankelijkheid, waarbij de belangen van de ene partij niet bereikt kunnen worden zonder te vertrouwen op een andere partij.

McKnight, Cummings, & Chervany (1998) halen aan dat vertrouwen een complex en veelzijdig construct is. Ze stippen ook aan dat er twee zaken te onderscheiden zijn, namelijk 'intenties om te vertrouwen', wat slaat op de bereidheid om zichzelf kwetsbaar op te stellen naar een ander toe in de aanwezigheid van risico's en 'overtuigingen over vertrouwen'. Dit laatste slaat op de waargenomen vertrouwensrelevante kwaliteiten van de vertrouwenspersoon, zoals competentie en integriteit.

Het is gebleken dat vertrouwen tal van voordelen te bieden heeft voor individuen, groepen en organisaties (Dirks & Ferrin, 2002). Op individueel niveau is vertrouwen bijvoorbeeld gekoppeld aan liefde en geluk in hechte relaties (Rempel, Holmes, & Zanna, 1985). Bovendien wordt vertrouwen gezien als een belangrijk handelsmerk van effectieve organisaties omdat het prestaties bevordert en de winst verhoogt (Davis, Schoorman, Mayer, & Tan, 2000). Volgens sociologen is vertrouwen ook een belangrijk onderdeel van sociaal kapitaal, dat op zijn beurt belangrijk is voor onder andere het algemeen welzijn, sociale integratie en economische efficiëntie (Newton, 2001). Deze positieve verwachtingen kunnen echter vaak worden geschonden, met als gevolg minder vertrouwen en de noodzaak om vertrouwen te herstellen.

Kim, Dirks, & Cooper (2009) hebben geprobeerd een onderzoeksprogramma te ontwikkelen over vertrouwensherstel waarbij rekening werd gehouden met de cognitieve en interpersoonlijke processen, waardoor mensen verschillen in hun interpersoonlijke overtuigingen kunnen oplossen. Bij de ontwikkeling van hun programma maakten ze een onderscheid tussen het ontstaan van vertrouwen, de schending van vertrouwen en tot slot het herstel van vertrouwen.

Voor hun beschrijving van de vorming van vertrouwen vertrokken ze vanuit de beschrijving van McKnight et al. (1998), zij stellen namelijk dat vertrouwen samengesteld is uit zowel overtuigingen als intenties over vertrouwen. Kim et al. (2009) voegen hier aan toe dat deze intenties beïnvloed worden door de overtuigingen omtrent vertrouwen. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat individuen verrassend hoge niveaus van vertrouwen kunnen vertonen, zelfs zonder een geschiedenis van eerdere interacties (McKnight et al., 1998; Meyerson, Weick, & Kramer, 1996; Weber, Malhotra, & Murnighan, 2005). Deze onderzoekers verklaren dat dit hoge initiële vertrouwen kan ontstaan om verschillende redenen, waaronder gevoelens van afhankelijkheid en stereotypen. Ook merken ze op dat een dergelijk vertrouwen vrij fragiel kan zijn vanwege de voorzichtige en op veronderstelling gebaseerde aard van deze antecedenten.

Schendingen van het vertrouwen hebben op hun beurt betrekking op incidenten die deze vertrouwende overtuigingen en intenties jegens een trustee doen dalen. Een bijzondere ontdekking is dat vertrouwen zelfs kan worden beschadigd wanneer individuen geen overtredingen, zoals het niet voldoen aan verwachtingen, hebben gepleegd. Talloze studies hebben aangetoond dat mensen bereid kunnen zijn om ongefundeerde beschuldigingen van dergelijke daden te geloven, ondanks de moeilijkheid om te bepalen of de beschuldigingen kloppen (Bell & Loftus, 1989; Penrod & Cutler, 1995; Ross, Ceci, Dunning, & Togli, 1994).

Tot slot gaat vertrouwensherstel over het verbeteren van de vertrouwensrelaties en vertrouwende intenties die zijn gedaald door de vertrouwensschending. Het model van vertrouwensherstel van Kim et al. (2009) omvat verschillende met elkaar samenhangende principes. Ten eerste gaan deze onderzoekers ervan uit dat de onenigheid tussen trustors en trustees over het feit of trustees te vertrouwen zijn, opgelost kan worden op meerdere niveaus. Deze niveaus vertegenwoordigen een logisch afgeleide reeks vragen, die betrekking hebben op het gegeven of een trustee kan worden vertrouwd na een overtreding. De niveaus die ze hanteren zijn de volgende: (1) Is de trustee onschuldig of schuldig aan het plegen van de overtreding, (2) als de trustee zich schuldig heeft gemaakt aan de overtreding, moet dit dan worden toegeschreven aan de situatie of aan de persoon, en (3) als de overtreding ten minste gedeeltelijk aan de persoon wordt toegeschreven, is de persoonlijke tekortkoming dan herstelbaar of is het een duurzaam kenmerk van de trustee?

Hierboven werd reeds aangehaald dat mensen bereid kunnen zijn om ongefundeerde beschuldigingen te geloven, ondanks de moeilijkheid om te bepalen of de beschuldigingen kloppen (Bell & Loftus, 1989; Penrod & Cutler, 1995; Ross et al., 1994). Ook deze veronderstelling wordt in de huidige studie onderzocht, maar wij gaan nog een stapje verder. Wij kijken namelijk of beschuldigingen nog een blijvend effect hebben op de mate van vertrouwen in de beschuldigde nadat deze beschuldigingen weerlegd dan wel bevestigd

worden. Aansluitend hierop bespreken we de inwerking van mogelijk onterechte beschuldigingen op vertrouwen.

Invloed van (onterechte) beschuldigingen op vertrouwen

Het voorbeeld van Lawrence McKinney, een 61-jarige man die maar liefst 31 jaar onterecht in de gevangenis zat toont aan dat beschuldigingen ook onterecht kunnen zijn, iets wat verregaande gevolgen kan hebben voor de beschuldigde. Hij belandde in 1978 in de cel voor verkrachting en diefstal, en werd veroordeeld tot 115 jaar gevangenisstraf. Dertig jaar later, in 2008, identificeerde een DNA-test op het bed van het slachtoffer, dat beweerde verkracht te zijn geweest, drie mensen en geen van hen was McKinney. Eén jaar later werd hij vrij gelaten. Pas in 2017 werd zijn naam volledig gezuiverd en kreeg hij een compensatie van 1 miljoen dollar. McKinney verklaart dat ze zijn leven verwoest hebben, dat hij geen kans kreeg op een familie, op kinderen, op niks (AND, 2018).

Als we kijken op de website van 'The National Registry of Exonerations' zien we dat het aantal vrijstellingen na onterechte beschuldiging van alle mogelijke misdaden de laatste twintig jaar een vrij grote stijging heeft gekend. Terwijl er in 2000 slechts 96 vrijstellingen plaatsvonden, zijn dat er 145 in 2019. We kunnen deze stijging als iets positief zien, namelijk dat er meer onderzoek uit gaat naar mogelijks onterechte beschuldigingen. Voor deze stijging zijn er mogelijks nog allerlei verklaringen, dewelke niet verder onderzocht zullen worden in dit onderzoek.

Bovenstaand voorbeeld van Lawrence McKinney toont aan dat onterechte beschuldigingen grote gevolgen kunnen hebben voor de persoon in kwestie. Verder kan dit ook een grote invloed hebben op hoe anderen naar deze persoon gaan kijken. Allport & Postman (1947) stellen dat de eenvoudige daad van het beschuldigen of suggereren van negatieve informatie over een persoon, ongeacht de reputatie van de aanklager, genoeg is om schade aan te richten aan de reputatie van dit individu. Zelfs wanneer de beschuldiging nog bewezen moet worden. Zo werd er in Groot-Brittannië een jonge leraar beschuldigd van aanranding van minderjarigen. Deze beschuldigingen werden de wereld

ingestuurd toen de man in vaderschapsverlof was om voor zijn adoptiezoon te zorgen. Meteen werd er een onderzoek gestart naar deze aantijgingen. De leraar schreeuwde zijn onschuld uit, maar werd niet meteen geloofd. Na onderzoek bleek dat het over onterechte beschuldigingen ging, maar het leven van de man werd onterecht helemaal overhoop gehaald. Uit voorzorg werd de adoptiezoon uit het gezin weggehaald. Na afloop van het onderzoek kregen ze hun zoontje niet meer terug, omdat dit ondertussen al in een ander gezin geplaatst was. Het leven van deze man en zijn gezin is dus compleet verwoest door deze onterechte beschuldigingen (MRRA, 2018). Dit toont aan dat enkel en alleen het suggereren van negatieve informatie over een persoon, voldoende kan zijn om permanente schade aan te richten aan de reputatie en het leven van de beschuldigde.

Rucker & Petty (2003) voerden onderzoek uit naar de invloed die de beschuldigde kan uitoefenen op beschuldigingen die hem/haar treffen. Zij onderzochten enkele effecten die volgens Rucker & Pratkanis (2001) kunnen optreden. Rucker & Pratkanis (2001) onderzochten hoe beschuldigingen gebruikt kunnen worden als een tactiek van zelfrepresentatie. Ze ontdekten dat een persoon, die ervan verdacht wordt schuldig te zijn aan een of andere misdaad, de schuld van zichzelf kan afweren door anderen te beschuldigen van dezelfde misdaad. Dit kon aangetoond worden aan de hand van een experiment waar deelnemers een videotape te zien kregen van drie personen, die een spel speelden waarbij het mogelijk was om een andere speler te misleiden ten voordele van de eigen positie in het spel. Deelnemers kregen feedback die aangaf dat één van de drie spelers de andere twee bedroog. Vervolgens meldden de deelnemers in hoeverre ze elke speler als oneerlijk beschouwden. Dit was de controleconditie. In een van de andere condities kreeg de helft van de deelnemers, vooraleer ze hun beoordeling moesten geven, te zien dat één van de spelers de andere twee spelers beschuldigde van liegen. Deelnemers die hier getuige van waren scoorden deze speler, in vergelijking met de controleconditie, als eerlijker. Dus, een negatieve beschuldiging van anderen zorgde ervoor dat de aanklager als meer positief gezien werd dan wanneer deze beschuldiging van anderen niet plaatsvond. Rucker & Pratkanis (2001) gebruikten de term 'projectie'

om dit fenomeen te beschrijven. Verder houdt projectie, volgens Rucker & Petty (2003), een situatie in waarin aanklagers mogelijk zelf schuldig zijn aan de negatieve attributen waarvan ze anderen beschuldigen deze te bezitten. Ze stellen dat men bij projectie als buitenstaander onbeperkte tijd heeft om informatie te verzamelen over de feiten van de situatie, en men dus zorgvuldig kan afwegen welke conclusie men moet trekken over de aanklager op basis van deze verworven informatie. We kunnen dus stellen dat projectie het resultaat is van een inspannend en intentioneel proces.

Kim, Ferrin, Cooper, & Dirks (2004) voerden onderzoek uit over de invloed van (onterechte) informatie op vertrouwen. Deelnemers kregen de opdracht om te kijken naar een interview op video. In deze video werd een fictieve kandidaat geconfronteerd met fraudeclaims van een vorige werkgever. De reactie van de kandidaat werd gemanipuleerd, meer bepaald: alle aantijgingen ontkennen of een verontschuldiging aanbieden. Deelnemers gaven aan meer vertrouwen te hebben in de kandidaat als deze de aantijgingen ontkende in plaats van zich te verontschuldigen. Dit onderzoek toont de effectiviteit van ontkenning aan. Ontkenning kan dus gezien worden als een effectieve strategie om het vertrouwen van toeschouwers terug te winnen, dit geldt zowel voor diegene die echt onschuldig zijn, als voor degenen die hun schuld proberen te verbergen. We moeten hier ook bij opmerken dat ontkenning niet zonder risico is. Nieuw bewijsmateriaal zal de beschuldigde niet alleen schuldig verklaren, maar ook etiketteren als leugenaar. Als dit het geval is zal de weg naar vergeving en verlossing nog moeilijker zijn (Reinders Folmer, 2019).

De experimenten van Rucker & Pratkanis (2001) en Kim et al. (2004) tonen aan dat de beschuldigde zelf ook een rol kan hebben bij het effect dat beschuldigingen over hem/haar hebben. Ze kunnen namelijk een invloed uitoefenen op de mening van anderen door gebruik te maken van projectie of door de beschuldigingen te ontkennen.

Bij beschuldigingen moeten we ook rekening houden met waar deze op slaan, namelijk of deze betrekking hebben op het domein van competentie of van

integriteit. Het domein competentie kunnen we definiëren als de perceptie van de trustor over het bezit van technische en interpersoonlijke bekwaamheid bij de trustee die nodig zijn voor het uitvoeren van een bepaalde taak (Butler & Cantrell, 1984). Vertrouwen dat slaat op integriteit wordt gedefinieerd als de perceptie van de trustor dat de trustee zich houdt aan een set van principes die de trustor acceptabel vindt (Mayer, Davis, & Schoorman, 1995).

Kim et al. (2009) stellen dat competentie en integriteit bijzondere aandacht verdienen als men kijkt naar de uitdagingen van vertrouwensherstel. Hierbij halen ze drie redenen aan. Als eerste stippen ze aan dat aanzienlijk wat onderzoekers opgemerkt hebben dat competentie en integriteit twee van de belangrijkste eigenschappen zijn voor het bepalen van betrouwbaarheid (Barber, 1983; Butler & Cantrell, 1984; Schindler & Thomas, 1993). Vervolgens heeft onderzoek aangetoond dat deze twee domeinen een belangrijke basis bieden waarop individuen verschillende zaken beoordelen, waaronder leiders (Pancer, Brown, & Barr, 1999) en sollicitanten (Cook & Elmer, 1999). Tot slot is er bewijs dat suggereert dat er enkele inherente verschillen kunnen zijn in de manier waarop mensen positieve versus negatieve informatie over competentie versus integriteit beoordelen. Deze beoordelingen kunnen een invloed hebben op hoe ze verschillen in hun interpersoonlijke percepties oplossen (Snyder & Stukas, 1999). Deze verschillen, in hoe mensen positieve versus negatieve informatie over competentie en integriteit beoordelen, bieden een kritische basis om te begrijpen waarom trustees mogelijks in staat zijn om het vertrouwen in hen te herstellen. In het bijzonder veronderstellen ze dat mensen de neiging hebben om positieve informatie over competentie zwaarder door te laten wegen dan negatieve informatie over competentie. Daarentegen suggereren ze dat mensen negatieve informatie over integriteit zwaarder zullen laten doorwegen dan positieve informatie over integriteit.

Kim et al. (2004) onderzochten empirisch of een schending van het vertrouwen in beide domeinen eenzelfde effect heeft of niet. Uit de resultaten van hun studie kunnen we afleiden dat vertrouwen meer succesvol herstelt als de beschuldigde

zich verontschuldigt voor overtredingen op vlak van competentie, maar verdachtmakingen op vlak van integriteit ontkent. Deze auteurs tonen hiermee aan dat het domein waarin de vertrouwensbreuk plaatsvindt een ander effect kan hebben op het vertrouwensherstel.

Verdergaand hierop kunnen we veronderstellen dat competentie en integriteit ook verschillende effecten zullen hebben op de klevigheid van beschuldigingen. We kunnen verwachten dat klevigheid wellicht sterker is voor het domein van integriteit, dit omdat negatieve informatie over integriteit zwaarder doorweegt dan positieve informatie over integriteit (Kim et al., 2009). Vanuit deze veronderstelling leggen we in onze studie de focus op beschuldigingen van zedendelicten, omdat deze slaan op negatieve informatie over integriteit.

[Klevigheid van valse beschuldigingen](#)

In juni 2013 ontstond er heel wat heisa in basisschool De Blokkendoos in Antwerpen. Daar werd een leerkracht door enkele ouders beschuldigd van kindermisbruik. Toen de directie in de ogen van de ouders de feiten niet ernstig nam, ontstond er een protestactie van tientallen ouders. Deze actie zorgde voor heel wat aandacht van de media. Na het voorval werd de school vroegtijdig gesloten en werd de juf in kwestie ontslagen. Ze kreeg zelfs de kans niet om afscheid te nemen van de kinderen. Uiteindelijk, na een procedure van 3 jaar werd juf Magalie vrijgesproken. Op het moment van deze uitspraak was ze al lang geen leerkracht meer. “Na het recente gelijkaardige voorval in Schaarbeek komt alles weer naar boven”, stelt Magalie. Tot op de dag van vandaag is ze nog steeds niet opnieuw aan het werk als leerkracht. Ze beseft dat dit moeilijk zal zijn en heeft ook angst dat mensen te weten gaan komen wie ze is, ondanks het feit dat ze niks gedaan heeft. Frank Van Overwalle (professor sociale psychologie aan de Vrije Universiteit Brussel) stelde in het tv programma ‘De Afspraak’ dat zowel de zaak rond basisschool De Blokkendoos en de zaak in Schaarbeek vormen zijn van massahysterie. Hierbij vermeldt hij dat het minste gerucht op sociale media als waarheid wordt aanschouwd (Calluy, 2019). Dit voorbeeld toont

duidelijk aan dat er kleverigheid van beschuldigingen kan optreden, ondanks het feit dat de beschuldigingen weerlegd zijn.

Rond kleverigheid zijn er al enkele onderzoeken uitgevoerd wat ervoor zorgt dat we dus al wat bewijsmateriaal ter beschikking hebben rond dit onderwerp.

Bergman en Chalkley (2007) stellen dat kleverigheid een weergave is van het negatieve, van interne attributies over de originele beschuldiging die blijven bestaan na de verwijdering van de beschuldiging. Belangrijk hierbij is dat kleverigheid enkel kan optreden als de beschuldiging verdwenen is. Sommige beschuldigingen zullen sporen nalaten op het individu op wie de beschuldiging sloeg, deze blijvende sporen noemt men kleverigheid. Vooraleer we dus kunnen spreken van kleverigheid moet er een stigma aanwezig geweest zijn. Dit wordt door Crocker et al. (1998) beschreven als karakteristieken die in bepaalde sociale contexten worden gedevalueerd en die op hun beurt leiden tot vooroordelen over de persoon waar het stigma op slaat.

Uit onderzoek blijkt dat allerlei verschillende factoren een rol kunnen spelen bij kleverigheid. Zo is bijvoorbeeld immoraliteit belangrijk in het proces van kleverigheid, omdat immorele en negatieve informatie bij de evaluatie van individuen een asymmetrisch groot gewicht bijdraagt. Ook controleerbaarheid speelt een belangrijke rol. Controleerbaarheid wordt gedefinieerd als de perceptie dat het gestigmatiseerde individu verantwoordelijk is voor de toestand, of als het gestigmatiseerde individu de uitkomsten van deze toestand kan elimineren door zijn/haar gedrag (Crocker, Major, & Steele, 1998). Vervolgens speelt zichtbaarheid ook een rol. Dit wordt gedefinieerd als de mate waarin een beschuldiging verborgen kan zijn in sociale interacties (Crocker & Major, 1994; Crocker et al., 1998).

Bergman en Chalkley (2007) toonden in hun onderzoek rond *dirty work* reeds aan dat er mogelijks een kleverigheidseffect optreedt. In hun onderzoek werd gekeken naar de gevolgen die mensen kunnen ervaren door het uitoefenen van een 'vuil beroep'. Vuile beroepen worden gedefinieerd als taken of jobs die de

meeste mensen in de maatschappij liever niet zouden uitvoeren, doordat de job op zich gezien wordt als weerzinwekkend en vernederend (Hughes, 1951; Hughes, 1958; Hughes, 1962). Deze vuile beroepen werden in drie categorieën opgedeeld. Fysieke besmetting is te wijten aan direct contact met vuile of giftige objecten. Sociale besmetting komt van het contact met gestigmatiseerde mensen. Tot slot wordt morele besmetting onderscheiden, dit is af te leiden van gedrag dat als zondig, twijfelachtig of als het tarten van normen wordt gezien (Ashforth & Kreiner, 1999). In hun onderzoek maakten ze gebruik van beroepen zoals begrafenisondernemers (fysieke besmetting), verplegers in een AIDS-centrum (sociale besmetting) en erotische dansers (morele besmetting). Bij al deze beroepen krijgen mensen een soort van stempel toebedeeld en deze heeft invloed op hun reputatie.

Fiske (1998) merkte op dat het moment van de ontdekking van een geschiedenis van dirty work een mediërende rol speelt in het kleverigheidsproces. Vroege informatie over een individu weegt sterker door in de schema's van de observatoren over individuen, terwijl nieuwe informatie wordt geëvalueerd in het licht van eerdere kennis. Het kan dus zijn dat mensen dirty work ervaringen van anderen lichter gaan opvatten, doordat ze - voor ze over deze informatie beschikten - al positieve interacties en ervaringen hebben gehad met deze mensen. Op basis van deze bevindingen veronderstellen we dus dat het gemakkelijker is om kleverigheid te vermijden of verminderen als observatoren pas na het ontwikkelen van een positief beeld van een bepaalde persoon te weten komen dat ze een dirty work geschiedenis hebben. Ook in huidig onderzoek krijgen participanten bij aanvang een positieve beschrijving van de persoon in kwestie te lezen. Pas hierna krijgen ze informatie dat deze persoon is beschuldigd van seksuele intimidatie. Vervolgens wordt dan bekeken in welke mate deze beschuldiging zorgt voor een daling in vertrouwen.

Een ander interessant onderzoek rond kleverigheid is de studie van Kassin en Sukel (1997). Deze studie toont namelijk aan dat als een groep van proefpersonen als jury moet fungeren in een rechtszaak zij verkregen bewijsmateriaal, waarvan gezegd werd dat ze het buiten beschouwing moesten

laten, toch gebruiken in hun eindoordeel over de beklaagde. Onderzoek veronderstelt dat mensen het moeilijk vinden om verboden gedachten of beelden actief te onderdrukken als dit wordt opgelegd (Wegner, Schneider, Carter, & White, 1987; Wegner, 1994) en dat de impact van ontoelaatbaar bewijsmateriaal vaak persisteert, vooral als het bewijsmateriaal relevant lijkt te zijn voor hun oordeel (Sue, Smith, & Caldwell, 1973; Wolf & Montgomery, 1977; Thompson, Fong, & Rosenhan, 1981; Carretta & Moreland, 1983; Wissler & Saks, 1985; Kassin, Williams, & Saunders, 1990; Pickel, 1995). Men suggereert ook dat nieuw gecreëerde overtuigingen vaak blijven bestaan nadat het bewijs, waarop ze zijn gebaseerd, in diskrediet is gebracht (Anderson, Lepper, & Ross, 1980; Johnson & Seifert, 1994; Ross, Lepper, & Hubbard, 1975; Schul & Burnstein, 1985), ook omdat deze overtuigingen ertoe leiden dat waarnemers daaropvolgende informatie interpreteren op manieren die hun oorspronkelijke indruk verifiëren (Darley & Gross, 1983). Dit zijn belangrijke bevindingen die ons doen vermoeden dat van zodra iemand beschuldigd wordt, die beschuldiging een invloed zal hebben, ook al moet men na weerlegging deze informatie buiten beschouwing laten. Het onderzoek van Kassin en Sukel (1997) toont aan dat kleverigheid kan optreden in allerlei verschillende contexten waar er, zoals in de rechtbank, sprake is van beschuldigingen.

Als we spreken over kleverigheid is het ook interessant om het begrip *belief perseverance* te vermelden. Hieronder verstaat men het fenomeen dat mensen hun overtuigingen gaan behouden ondanks dat er is aangetoond dat deze niet kloppen (Lord, Lepper, & Preston, 1984). Dit kan tot gevolg hebben dat als iemand beschuldigd wordt en nadien blijkt dat deze beschuldiging niet klopt, mensen nog steeds overtuigd gaan zijn van hun oorspronkelijke mening ondanks de ontkenning van de beschuldiging. Dit begrip levert dus een grote bijdrage wat betreft kleverigheid. Ook Ross, Lepper, & Hubbard (1975) voerden onderzoek uit naar *belief perseverance* en vonden hier bewijs voor. Zij onderzochten namelijk of de mening van mensen terug naar hun oorspronkelijk uitgangspunt kon veranderen nadat ze te horen kregen dat het bewijsmateriaal waarop hun mening gebaseerd was totaal waardeloos was, of als deze mening bleef bestaan

ondanks het feit dat de informatie, waarop deze gestoeld was, totaal waardeloos is. Verder voerden Lewandowsky, Ecker, Seifert, Schwarz, & Cook (2012) onderzoek uit naar eventuele aanbevelingen voor het ontwerpen, structureren en toepassen van correcties van informaties om de impact ervan te maximaliseren. Enkele tips die zij voorstellen zijn: benadruk dat je feiten wil communiceren in plaats van mythes, om te voorkomen dat mensen vertrouwd raken met verkeerde informatie. Als je een mythe vertelt, geef dan vooraf een expliciete waarschuwing om ervoor te zorgen dat mensen cognitief op hun hoede zijn en minder snel beïnvloed zullen worden door verkeerde informatie. Tot slot raden ze aan om de informatie die je wil aanbieden, kort en bondig te formuleren. Dit onderzoek wijst erop dat het louter geven van bepaalde informatie die een eerste mening beoogt aan te passen, niet altijd voldoende is om deze mening ook effectief te veranderen. Ook hier zullen we in ons onderzoek rekening mee houden.

Als een beschuldiging later bevestigd wordt kunnen we verwachten dat vertrouwen laag zal blijven, en mogelijks zelfs nog verder zal dalen. Maar welke invloed zal een weerlegging hebben op de mate van vertrouwensherstel? Op basis van deze eerdere onderzoeken naar klevigheid kunnen we dus concluderen dat een valse beschuldiging mogelijk een blijvende negatieve invloed kan hebben op vertrouwen, zelfs als de initiële beschuldiging later weerlegd werd. We kunnen met andere woorden verwachten dat zelfs na een ontkenning valse beschuldigingen klevig zullen zijn.

Aansluitend hierbij is het interessant om te kijken of het aantal beschuldigingen een invloed heeft op de klevigheid van valse beschuldigingen. Zoals in het begin werd aangehaald kunnen we hoogstwaarschijnlijk veronderstellen dat als er bij het voorbeeld van Brett Kavanaugh niet drie, maar tien vrouwen zijn die hem van gelijkaardige feiten beschuldigden dit een effect zal hebben op de geloofwaardigheid van deze beschuldigingen. We kunnen hierbij ook onderzoeken of het vertrouwen in de beschuldigde sterker zal dalen als er meer accusaties zijn, en of er – indien de beschuldiging nadien wordt weerlegd – ook meer klevigheid optreedt. In de volgende paragraaf worden de effecten van

sociale beïnvloeding besproken en vervolgens zal de modererende rol van groepsgrootte meer uitgebreid besproken worden.

Effecten sociale beïnvloeding

Vooraleer we spreken over de modererende rol van groepsgrootte, is het belangrijk om op te merken dat mensen een krachtige invloed kunnen uitoefenen op de overtuigingen, attitude en het gedrag van anderen. Dit fenomeen van sociale beïnvloeding is een van de leidende principes van de sociale psychologie (Allport, 1935; Asch, 1952; Bar-Tal, 1990; Berscheid, 1966; Deutsch & Gerard, 1955; Festinger, 1957; Hardin & Higgins, 1996; Kelman, 1961; Lewin, 1952a; Newcomb, 1943; Sherif, 1936; Turner, 1991). Als we dieper ingaan op deze overtuigingen, en meer bepaald op stereotypen, kunnen we aannemen dat het ontwikkelen en veranderen hiervan gezien kan worden als het resultaat van informatie die afkomstig is van indirecte bronnen zoals ouders en *peers*, en van direct contact met leden van stereotiepe sociale groepen (Sechrist & Stangor, 2001). Er is voornamelijk onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkeling van stereotypen via direct contact of directe observatie van leden van een andere sociale groep. Slechts enkele studies zijn ingegaan op het feit dat stereotypen ook kunnen ontstaan door de overname van de percepties van anderen van overtuigingen over stereotypen en vooroordelen. In een van de studies die hierop ingaan werden deelnemers op basis van hun resultaat op de 'Modern Racism Scale' (McConahay, Hardee, & Batts, 1981) ingedeeld in groepen met ofwel veel ofwel weinig vooroordelen. Nadien kregen ze als feedback dat andere individuen geloofden dat Afro-Amerikanen een grote of een kleine proportie negatieve kenmerken bezaten. Deelnemers voltooiden vervolgens opnieuw de 'Modern Racism Scale'. De resultaten gaven aan dat deelnemers met veel vooroordelen een positievere houding innamen ten opzichte van Afro-Amerikanen, nadat ze positieve feedback te horen kregen over de overtuigingen van anderen. Deelnemers die oorspronkelijk een laag niveau van vooroordelen hadden, vertoonden geen verandering ongeacht de feedback die ze kregen (Wittenbrink & Henly, 1996). Dit onderzoek toont aan dat onze overtuigingen sterk beïnvloed kunnen worden door de percepties van anderen.

Verder kunnen we aannemen dat overtuigingen en gedrag binnen een bepaalde groep worden bepaald door de perceptie dat individuele overtuigingen al dan niet met anderen worden gedeeld (Bar-Tal, 1990; Stangor & Jost, 1997). Dit wijst erop dat mensen belang hechten aan de mening van anderen en dat anderen zoals eerder vermeld een invloed kunnen uitoefenen op de overtuigingen, de attitude en het gedrag van een individu.

Festinger (1954) suggereerde in zijn theorie over sociale vergelijkingsprocessen dat mensen die vergelijkbaar zijn met onszelf wat betreft hun mening of attributen gerelateerd aan die mening, gezien zullen worden als de juiste referenten voor die bepaalde mening. Als er een discrepantie bestaat tussen de meningen van personen die elkaar als referent beschouwen voor die mening, voorspelt Festinger (1954) dat mensen de neiging hebben om van mening te veranderen zodanig dat deze beter bij de mening van de referent past. Deze tendens staat los van gevoelens of attractiviteit naar deze persoon toe. Deze theorie van Festinger (1954) veronderstelt niet dat dit het geval is voor elke mening van de referent, dus niet elke mening van de referent wordt overgenomen. De theorie lijkt te voorspellen dat iemand wiens mening dicht aansluit bij de mening van een persoon, of iemand die dezelfde attributies heeft ten opzichte van een bepaalde mening, gekozen zal worden om de juistheid van die mening te achterhalen. Ook Berscheid (1966) vond evidentie voor het feit dat mensen selectief zijn in het kiezen van hun referenten. Belangrijk hierbij op te merken is dat we vanaf de geboorte leren dat percepties en oordelen van anderen vaak betrouwbare bronnen van informatie over de werkelijkheid zijn. Het valt dus te verwachten dat als de percepties van twee of meer mensen van dezelfde objectieve situatie discrepant zijn, we de neiging zullen hebben om onze mening en die van anderen te onderzoeken om te zien of deze met elkaar verzoend kunnen worden (Deutsch & Gerard, 1955).

Uit de vorige paragraaf blijkt dat mensen beïnvloedbaar zijn door anderen, en dat hun overtuigingen hier ook onderhevig aan zijn. Als we dit zouden toepassen op

de geloofwaardigheid van beschuldigingen, kunnen we veronderstellen dat mensen beïnvloed kunnen worden door mensen die iemand beschuldigen van een bepaald misdrijf. Als een individu toevallig dezelfde sterke overtuigingen heeft als de persoon die iemand beschuldigt, is de kans groot dat de overtuigingen van dit individu versterkt zullen worden en dat deze de overtuigingen van die andere persoon zullen overnemen. Als we dit nog specifiekler gaan toepassen, meer bepaald op onze studie rond seksuele intimidatie, kunnen we vermoeden dat de meeste mensen een bepaalde overtuiging/mening hebben wat betreft seksuele intimidatie. De kans is dus groot dat overtuigingen hierover bevestigd of zelf sterker zullen worden als mensen een getuigenis lezen van iemand die het slachtoffer is van seksuele intimidatie. Op basis van de voorgaande theorie van Festinger (1954) kunnen we suggereren dat, als mensen een getuigenis lezen van iemand die rond een delicaat onderwerp zoals seksuele intimidatie dezelfde mening uit, hun mening bevestigd zal worden. Hierdoor bestaat de kans dat de mogelijkheid stijgt dat ze deze getuigenis gaan geloven en als waar gaan aannemen.

Modererende rol van groepsgrootte

Op basis van bovenstaande bevindingen kunnen we constateren dat mensen belang hechten aan de mening van anderen en dat bepaalde overtuigingen ook sterk beïnvloed kunnen worden door anderen. Al deze zaken wijzen erop dat anderen een belangrijke rol spelen bij het behouden of aanpassen van overtuigingen.

Hierop verdergaand kunnen we veronderstellen dat het aantal mensen die een bepaalde overtuiging hebben ook een belangrijke invloed kan hebben. Zo kunnen we suggereren dat het aantal beschuldigingen een effect zal hebben op het vertrouwen in de beschuldigde, alsook op de klevigheid van deze beschuldigingen en het herstel van vertrouwen. Mensen zijn zoals eerder vermeld geboren met het idee dat anderen vaak betrouwbare bronnen van informatie over de werkelijkheid zijn (Deutsch & Gerard, 1955). Als er dus meerdere gelijkaardige beschuldigingen zijn, gaan we deze hoogstwaarschijnlijk sneller als waar aannemen. Dit wil niet zeggen dat we deze zomaar als waarheid

beschouwen, we gaan hier ook kritisch naar kijken en onderzoeken of er mogelijke discrepanties aanwezig zijn. We moeten hier ook rekening houden met het feit dat een referent voor één mening, niet noodzakelijk referent is voor een andere mening. Het kan dus zijn dat de persoon die een beschuldiging maakt rond seksuele intimidatie geen referent is voor de mening over seksuele intimidatie en dus geen effect heeft op het individu (Berscheid, 1966).

In de gerechtelijke context is er al heel wat onderzoek uitgevoerd naar variabelen die de perceptie van juryleden kunnen beïnvloeden bij slechts één getuige (Berman & Cutler, 1996; Bradfield & Wells, 2000). Veel minder is echter geweten over hoe juryleden in de rechtbank beslissingen nemen als er meerdere getuigen zijn. Jones, Palmer Jr., & Bandy (2015) probeerden dit gat te dichten door onderzoek uit te voeren naar hoe de waargenomen consistentie, nauwkeurigheid en geloofwaardigheid van één getuige beïnvloed kunnen worden door de getuigenis van een voorgaande getuige. Ze onderzochten hoe contrasteffecten een invloed kunnen uitoefenen op de beoordeling van jury's in de rechtbank. Contrasteffecten, die optreden wanneer stimuli anders worden beoordeeld afhankelijk van hun context, zijn één van de mechanismen waardoor verschillende uitkomsten kunnen optreden. Jones et al. (2015) voerden twee experimenten uit. Hun eerste experiment toonde aan dat schijnjuryleden de consistentie of inconsistentie van een tweede getuige op een andere manier ervoeren, afhankelijk van de getuige die hieraan voorafging. Meer bepaald, wanneer de tweede getuige getuigde met een tegenovergesteld niveau van consistentie ten opzichte van de eerste getuige zagen participanten van het experiment de tweede getuige als meer consistent als deze een consistente getuigenis gaf en als meer inconsistent als deze een inconsistente getuigenis gaf. Deze verbeterde percepties van consistentie en inconsistentie kwamen overeen met grotere verschillen in geloofwaardigheid en accuraatheid van deze getuigen. De contrasteffecten bleken ook de perceptie van schuld te beïnvloeden. Wanneer de tweede getuige zijn getuigenis aflegde en zichzelf hierin tegensprak na de getuigenis van een consistente getuige, kwam deze tweede getuige als meer inconsistent over. Dit leidde op zijn beurt tot een lagere

schuldrating van de verdachte door de proefpersonen. Tegenovergesteld hieraan steeg de schuldrating van de verdachte nadat de tweede getuige zijn getuigenis aflegde en zichzelf hierin niet tegensprak na een inconsistente getuigenis van de eerste getuige. In deze situatie kwam de tweede getuige over als meer betrouwbaar.

In hun tweede experiment werden de resultaten van het eerste experiment zo goed als volledig gerepliceerd. Ook in experiment twee zagen de deelnemers de getuigenis van een tweede getuige anders, afhankelijk van de consistentie van de eerste getuige. Toen een tweede getuige zijn getuigenis aflegde nadat de eerste getuige het tegenovergestelde niveau van consistentie vertoond had, leek de tweede getuige bijzonder onbetrouwbaar als zijn getuigenis tegenstrijdigheden bevatte of bijzonder betrouwbaar als dat niet het geval was. Belangrijker is dat bij het tweede experiment van Jones et al. (2015) beter is vastgesteld dat de contrasteffecten de schuldoordelen hebben beïnvloed. In de condities met één consistente en één inconsistente getuige zouden schuldoordelen vergelijkbaar moeten zijn, omdat de getuigenis objectief hetzelfde was. Resultaten toonden echter aan dat proefpersonen de verdachte als minder schuldig aanschouwden als de consistente getuige zijn getuigenis als eerste aflegde in vergelijking met als de consistente getuige zijn getuigenis als tweede aflegde.

Het onderzoek van Jones et al. (2015) toont aan hoe belangrijk het is om rekening te houden met de effecten van meerdere getuigen. Op basis van dit onderzoek kunnen we dan ook veronderstellen dat het aantal mensen dat een beschuldiging uit hoogstwaarschijnlijk een effect zal hebben op het vertrouwen in de beschuldigde. Dit experiment werd echter uitgevoerd in de gerechtelijke context, verder onderzoek zal moeten uitwijzen of deze effecten ook generaliseerbaar zijn naar andere contexten.

[Effect van groepsgrootte op klevigheid](#)

Het aantal beschuldigingen, meer bepaald de grootte van de groep personen die iemand beschuldigt, kan als een belangrijk criterium beschouwd worden voor de

kleverigheid van deze beschuldigingen. Dit aantal kan ook sterker doorwegen op het herstel van vertrouwen in de beschuldigde partij. Dit suggereert dat de kleverigheid van beschuldigingen mogelijks sterker zal zijn, naarmate het aantal beschuldigingen stijgt. Zoals eerder vermeld zou de zaak rond Hollywood-producent Harvey Weinstein een mooi voorbeeld kunnen geweest zijn van dit kleverigheidseffect. Bij deze zaak ging de bal aan het rollen na de getuigenis van Ashley Judd in The New York Times. Hierna kwamen meer dan 80 vrouwen naar buiten met soortgelijke verhalen. Weinstein werd echter schuldig bevonden aan seksuele mishandeling met voorbedachtheid en verkrachting zonder voorbedachtheid (Peeters, 2020). Indien de uitspraak van dit proces in het voordeel van Weinstein had geresulteerd zou er hoogstwaarschijnlijk een gigantisch kleverigheidseffect opgetreden zijn (Verstraete, 2020).

Zoals hiervoor reeds werd aangehaald veronderstelde Festinger (1954) in zijn theorie over sociale vergelijkingsprocessen dat mensen die vergelijkbaar zijn met onszelf, wat betreft hun mening of attributen gerelateerd aan die mening, gezien zullen worden als de juiste referenten voor die bepaalde mening. Dit zou kunnen suggereren dat bepaalde beschuldigingen voor meer kleverigheid kunnen zorgen, omdat de personen die deze beschuldigingen maken vergelijkbaar zijn met onszelf wat betreft hun mening over bijvoorbeeld seksuele intimidatie. Verder zou dit er ook voor kunnen zorgen dat de kleverigheid sterker zal zijn bij meerdere beschuldigingen, aangezien er wellicht meer verdenking en een sterkere overtuiging ontstaat dat de persoon daadwerkelijk schuldig is, als de personen gezien worden als de juiste referenten voor die bepaalde mening.

Hypotheses

De huidige studie tracht te onderzoeken in welke mate onterechte beschuldigingen kleverig zijn, en of dit kleverigheidseffect sterker is indien er meer mensen een soortgelijke beschuldiging hebben geuit.

Bij beschuldigingen moet men altijd rekening houden met het feit dat deze beschuldigingen al dan niet bevestigd kunnen worden. Het kan namelijk evengoed zijn dat beschuldigingen onterecht zijn en dus weerlegd worden. De precieze invloed die deze onterechte beschuldigingen kunnen hebben op

vertrouwen is echter nog onduidelijk. Op basis van eerder onderzoek van Anderson et al. (1980), Johnson en Seifert (1994), Ross et al. (1975) en Schul en Burnstein (1985) die aantoonde dat nieuw gecreëerde overtuigingen vaak blijven bestaan nadat het bewijs waarop ze zijn gebaseerd in diskrediet is gebracht, kunnen we verwachten dat - zelfs na weerlegging - valse beschuldigingen kleverigheid zullen veroorzaken. Bijgevolg wordt de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 1: Na een weerlegde beschuldiging is er een stijging in vertrouwen, maar dit niveau van vertrouwen is alsnog lager dan voor de beschuldiging.

In deze studie zal verder eveneens worden onderzocht of de groepsgrootte van slachtoffers van seksuele intimidatie gezien kan worden als eventuele moderator op de relatie tussen de beschuldiging en het vertrouwensherstel. Dit gaan we proberen achterhalen door het aantal beschuldigingen te manipuleren en te kijken of en hoe het vertrouwen hierdoor beïnvloed wordt. We verwachten namelijk dat het voorspelde kleverigheidseffect sterker zal zijn indien meerdere mensen soortgelijke beschuldigingen hebben geuit, wat resulteert in de volgende hypothese:

Hypothese 2: De relatie tussen de beschuldiging en het vertrouwensherstel wordt gemodereerd door het aantal beschuldigingen. Het kleverigheidseffect is sterker wanneer meerdere mensen (versus slechts één persoon) een dergelijke beschuldiging uit(en).

Methode

Steekproef en opzet

Bij deze studie werd er gebruik gemaakt van een kwantitatieve opzet, omdat we hypothesen trachtten te onderzoeken aan de hand van een experimenteel onderzoeksopzet. Een online scenariostudie werd gebruikt om de eerder besproken hypothesen te toetsen, waarbij participanten gerekruteerd werden via twee kanalen: enerzijds via sociale media (Facebook), anderzijds op basis van

het versturen van e-mails. In totaal namen 175 mensen deel aan dit onderzoek. Het onderzoek bevatte twee vragen die nagingen of participanten het scenario al dan niet aandachtig gelezen hadden (zie 'checkvragen' voor meer informatie). Proefpersonen die één of beide vragen foutief beantwoordden, werden uitgesloten uit de studie. Dit resulteerde in een database van 129 participanten (25% mannen, 75% vrouwen; 1% was tussen 18 en 20 jaar, 41% was tussen 21 en 30 jaar, 7% was tussen 31 en 40 jaar, 19% was tussen 41 en 50 jaar, 19% was tussen 51 en 60 jaar, 12% was tussen 61 en 70 jaar en 1% was tussen 71 en 80 jaar) waarop de finale analyse uitgevoerd werd. Het onderzoek maakte gebruik van een 2 (Aantal beschuldigingen: één of meerdere personen) x 2 (Weerlegging: bevestigd of ontkend) between-subjects design waarbij participanten op random wijze aan één van de vier condities werden toegewezen.

Procedure en Materialen

Participanten kregen aan het begin van de studie eerst een informed consent formulier te lezen (zie bijlage 1). Vervolgens startte het eigenlijke onderzoek. In alle vier de condities werd daaropvolgend aan de participanten gevraagd zich voor te stellen dat ze gingen solliciteren voor een nieuwe functie. Ze lazen in dit tekstje ook over een toekomstige collega – M. Janssens – genaamd die als erg betrouwbaar werd beschreven (zie bijlage 2). Na het lezen van dit tekstje werd voor de eerste keer gevraagd aan de participanten in welke mate ze M. Janssens vertrouwden (zie bijlage 3).

Manipulatie van aantal beschuldigingen. Nadat participanten voor de eerste keer de vertrouwensschaal hadden beantwoord, vond een eerste manipulatie plaats. De participanten moesten zich voorstellen dat ze te horen kregen dat de opzegtermijn van hun vorige job er zat aan te komen en dat ze binnenkort zouden beginnen in hun nieuwe functie. Hiernaast kwamen ze ook toevallig een krantenartikel over M. Janssens tegen. Hiertoe kreeg de helft van de participanten een artikel te lezen waarin M. Janssens werd beschuldigd van ongewenste seksuele intimiteiten door één persoon (zie bijlage 4). De andere helft van de participanten kreeg een gelijkend artikel te lezen, maar hierin werd

M. Janssens beschuldigd door een groep van personen (zie bijlage 5). Aansluitend hierop moesten de participanten de eerste checkvraag beantwoorden (zie bijlage 6). Hierna werd hen voor de tweede maal gevraagd in welke mate ze M. Janssens vertrouwden.

Manipulatie van bevestiging/ontkenning. Nadat de participanten voor de tweede keer het vertrouwen in M. Janssens moesten beoordelen, kregen ze het vervolgsценario te lezen. Alle participanten moesten zich voorstellen dat ze al enkele maanden aan het werk waren op hun nieuwe job en dat ze een nieuw krantenartikel gelezen hadden met betrekking tot M. Janssens. Eén deel van de participanten kreeg het artikel te lezen waarin de klacht(en) ontkend werd(en) aangezien er geen bewijsmateriaal gevonden werd (zie bijlagen 7 en 8, respectievelijk), terwijl de resterende groep participanten het artikel te lezen kreeg waarin de klacht(en) bevestigd werd(en) op basis van het gevonden bewijsmateriaal (zie bijlagen 9 en 10, respectievelijk). Na het lezen hiervan volgde een tweede checkvraag (zie bijlage 6). Ook hier werd het vertrouwen in M. Janssens voor een derde keer bevestigd. Hiervoor gebruikten we dezelfde vragen zoals bij meting één en twee.

Checkvragen. Zoals hierboven vermeld wordt, maakten we in het onderzoek gebruik van twee checkvragen (zie bijlage 6). De twee checks werden uitgevoerd na het lezen van de krantenartikelen. Om na te gaan of de participanten de artikels effectief gelezen hadden, werd hen na het lezen van het eerste krantenartikel gevraagd of M. Janssens door één of meerdere personen werd beschuldigd, « M. Janssens wordt in dit krantenartikel beschuldigd door... » (*Eén persoon, Meerdere personen*). Na het lezen van het tweede artikel werd hen gevraagd om aan te duiden of de beschuldiging(en) over M. Janssens bevestigd of ontkend werd(en), « In dit artikel wordt de beschuldiging... » (*Bevestigd, Ontkend*).

Meting van vertrouwen. Alle participanten kregen, zoals hierboven reeds werd aangegeven, aan het begin van de vragenlijst een tekstje te lezen waarin collega M. Janssens werd beschreven als een betrouwbare collega. Na het lezen van deze informatie (zie bijlage 2) werd vertrouwen voor de eerste maal gemeten. Deze eerste meting werd als baseline gebruikt in de analyses. Vertrouwen werd hierna nog tweemaal gemeten, na het lezen van het eerste krantenartikel waarin M. Janssens beschuldigd wordt door één of meerdere personen en vervolgens nogmaals na het lezen van het artikel waarin de beschuldiging(en) bevestigd of ontkend word(en). Voor het meten van vertrouwen werd er gebruik gemaakt van een schaal die gebaseerd is op de vertrouwensschaal van Haesevoets et al. (2019; zie bijlage 3). Een voorbeelditem van deze schaal is: « In hoeverre denkt u dat u de waarden van M. Janssens kunt vertrouwen? ». De items werden gescoord op een vijf-punt Likert schaal (1= *helemaal niet mee eens*, 5= *helemaal mee eens*). Negatief geformuleerde items werden gehercodeerd. De scores werden per tijdstip gecombineerd tot één totaalscore van vertrouwen in M. Janssens (tijdstip 1: $M = 3.06$, $SD = 0.71$, Cronbach's $\alpha = .92$; tijdstip 2: $M = 2.23$, $SD = 0.66$, Cronbach's $\alpha = .91$; tijdstip 3: $M = 2.31$, $SD = 0.77$, Cronbach's $\alpha = .94$).¹

¹ Na het lezen van het artikel waarin de beschuldiging(en) bevestigd of ontkend werden (tijdstip 3), werden additioneel nog drie extra variabelen bevroegd, namelijk: achterdocht, aanwerving en recidivisme. Voor alle drie de variabelen is er een (marginaal) significant hoofdeffect van Weerlegging (alle $ps < .075$). Participanten ervaren meer achterdocht, zijn minder geneigd om M. Janssens aan te werven, en denken meer dat M. Janssens opnieuw dergelijk gedrag zal vertonen in de bevestigingsconditie dan in de weerleggingsconditie. Het hoofdeffect van Aantal beschuldigingen en de interactie tussen Weerlegging en Aantal beschuldigingen is voor geen van deze drie variabelen significant (alle $ps > .271$). Omdat deze resultaten slechts weinig nieuwe informatie bijdragen werd ervoor gekozen om deze variabelen niet te rapporteren in de masterproef.

Resultaten

Comprehension checks

Om na te gaan of participanten de artikels die gebruikt werden in de vragenlijst effectief hadden gelezen, voerden we twee checkvragen uit (zie bijlage 6). We hebben besloten om enkel participanten, die beide checkvragen correct hebben beantwoord, in onze analyse op te nemen. In totaal hebben 46 participanten één of beide checkvragen incorrect beantwoord, wat resulteerde in een sample van 129 participanten². Tabel 1 geeft aan hoeveel mensen elke checkvraag afzonderlijk foutief hebben beantwoord.

Tabel 1

Checkvragen correct/incorrect beantwoord

	<i>Frequentie</i>
Checkvraag 1	
Incorrect	42
Correct	133
Totaal	175
Checkvraag 2	
Incorrect	8
Correct	167
Totaal	175

Noot. Vier participanten hebben beide checkvragen incorrect beantwoord.

² Alle analyses werden ook op de volledige sample van 175 participanten uitgevoerd, en dit zorgde voor dezelfde resultaten.

Vertrouwen en vertrouwensherstel

Om onze hypothesen te toetsen voerden we een repeated measures ANOVA uit met Vertrouwen (tijdstip 1, tijdstip 2 en tijdstip 3) als within-subject factor en Aantal beschuldigingen (één persoon vs. meerdere personen) en Weerlegging (bevestigd vs. ontkend) als between-subject factoren. De gemiddelde vertrouwenscores per conditie zijn opgenomen in Tabel 2.

Uit deze analyse blijkt dat er een significant hoofdeffect is van Vertrouwen, $F(2, 250) = 92.39$, $p < .001$, wat er op wijst dat er significante verschillen zijn in de vertrouwenscores over de drie meetmomenten. Dit hoofdeffect werd verder onderzocht met behulp van paarsgewijze vergelijkingen (met Bonferonni-correctie). In vergelijking met tijdstip 1 ligt het Vertrouwen op tijdstip 2 significant lager ($p < .001$), wat aantoont dat er een daling van het vertrouwen optreedt na de beschuldiging. Vertrouwen op tijdstip 3 is eveneens lager dan na tijdstip 1 ($p < .001$). Het verschil in Vertrouwen tussen tijdstip 2 en tijdstip 3 is niet significant ($p = .301$).

Verder is er ook nog een significante tweewegsinteractie tussen Vertrouwen en Weerlegging, $F(2, 250) = 21.30$, $p < .001$. Deze interactie werd eveneens verder onderzocht met behulp van paarsgewijze vergelijkingen (met Bonferonni-correctie). De resultaten van deze analyses zijn weergegeven in Tabel 3. Deze tabel toont aan dat zowel in de ontkennings- als in de bevestigingsconditie het Vertrouwen op tijdstip 2 (na de beschuldiging) significant lager is ($p < .001$) dan op tijdstip 1 (voor de beschuldiging). In de bevestigingsconditie is Vertrouwen op tijdstip 3 (na de bevestiging) significant lager ($p < .001$) dan Vertrouwen op tijdstip 2. Dit duidt erop dat na de bevestiging Vertrouwen nog verder is gedaald. Binnen de ontkenningsconditie is op tijdstip 3 (na de ontkenning) het Vertrouwen significant hoger ($p < .001$) dan op tijdstip 2. Echter, in de ontkenningsconditie is Vertrouwen op tijdstip 3 (na de ontkenning) wel nog steeds significant lager ($p < .001$) dan op tijdstip 1. Hypothese 1 die stelt dat er na een weerlegde beschuldiging een stijging is in vertrouwen, maar dat dit niveau van vertrouwen

alsnog lager is dan voor de beschuldiging, wordt bijgevolg bevestigd door de data.

Tabel 2

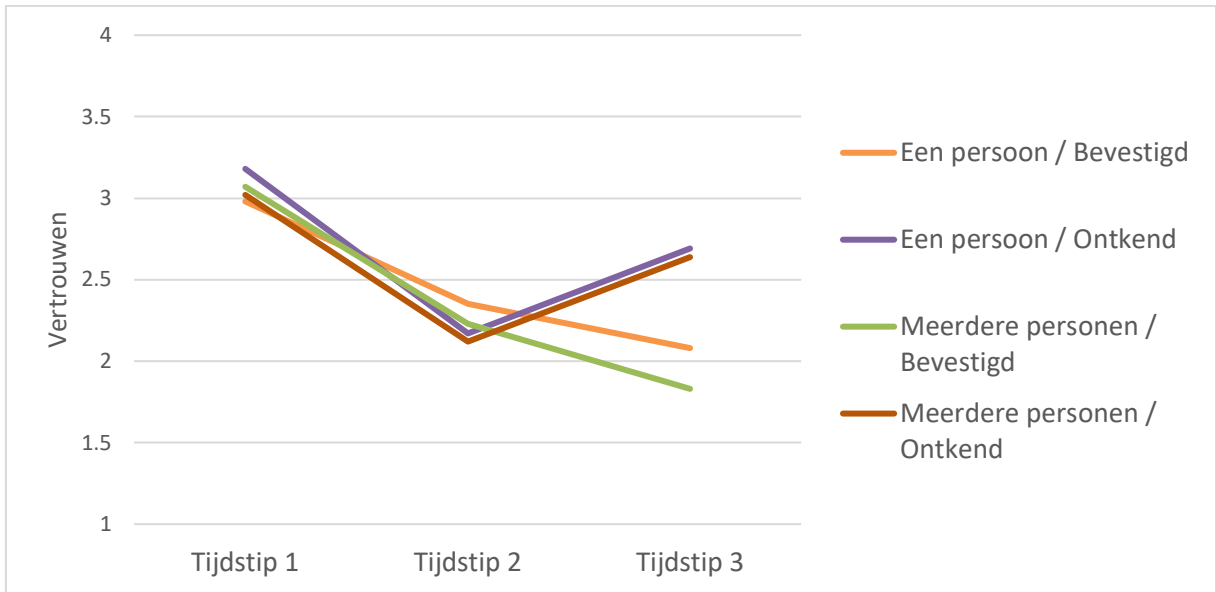
Gemiddelden en standaarddeviaties van vertrouwen

	Tijdstip 1		Tijdstip 2		Tijdstip 3	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Eén persoon						
Bevestigd	2.98	0.73	2.35	0.60	2.08	0.72
Ontkend	3.18	0.66	2.17	0.72	2.69	0.67
Totaal	3.07	0.71	2.27	0.66	2.34	0.76
Meerdere personen						
Bevestigd	3.07	0.66	2.23	0.62	1.83	0.63
Ontkend	3.02	0.80	2.12	0.71	2.64	0.75
Totaal	3.04	0.73	2.17	0.67	2.27	0.80
Totaal						
Bevestigd	3.01	0.70	2.31	0.61	1.99	0.69
Ontkend	3.11	0.73	2.15	0.71	2.67	0.70
Totaal	3.06	0.71	2.23	0.66	2.31	0.77

Tabel 3*Pairwise Comparisons tweewegsinteractie Vertrouwen X Weerlegging*

	Bevestigd			Ontkend		
	<i>Mean Difference</i>	<i>SD-error</i>	<i>P-waarde</i>	<i>Mean Difference</i>	<i>SD-error</i>	<i>P-waarde</i>
Vertrouwen						
T1 versus T2	0.73	0.10	<0.001	0.95	0.11	<0.001
T1 versus T3	1.07	0.10	<0.001	0.43	0.11	<0.001
T2 versus T3	0.34	0.08	<0.001	-0.52	0.08	<0.001

De tweewegsinteractie van Vertrouwen en Aantal beschuldigingen en de driewegsinteractie van Vertrouwen, Aantal beschuldigingen en Weerlegging zijn beide niet significant ($F_s < 1.66$, $p_s > .20$). Deze resultaten tonen aan dat het Aantal beschuldigingen (één versus meerdere personen) geen invloed heeft op de sterkte van het kleverigheidseffect, wat eveneens kan worden afgeleid uit Figuur 1, die deze (niet-significante) driewegsinteractie visueel weergeeft. Hypothese 2 die stelt dat de relatie tussen de beschuldiging en het vertrouwensherstel wordt gemodereerd door de groeps grootte en dat het kleverigheidseffect groter is wanneer meer mensen een dergelijke beschuldiging uiten wordt bijgevolg niet bevestigd door de huidige resultaten.

Figuur 1. Visuele weergave van de driewegsinteractie tussen Vertrouwen, Aantal Beschuldigingen en Weerlegging.

Discussie

Het concept vertrouwen is al talloze keren het onderwerp geweest van onderzoek, maar rond vertrouwensherstel is er echter minder empirisch onderzoek terug te vinden, laat staan over het vertrouwensherstel na (onterechte) beschuldigingen. Het concept kleverigheid, dat hier ook bij komt kijken, is eveneens geen *hot topic* wat betreft empirisch onderzoek. Het is niettemin aan een opmars bezig is in de onderzoekswereld.

Deze masterproef trachtte al deze concepten te combineren in één studie. Meer bepaald werd er nagegaan of de groepsgrootte van slachtoffers van seksuele intimidatie gezien kan worden als eventuele moderator op de relatie tussen de beschuldiging en het vertrouwensherstel. Om het effect van groepsgrootte te achterhalen werd het aantal beschuldigingen gemanipuleerd en vervolgens werd bekeken of en hoe het vertrouwen door deze manipulatie beïnvloed werd. Naast groepsgrootte werd er ook rekening gehouden met het feit of deze beschuldigingen al dan niet bevestigd werden. Het kan namelijk evengoed zijn dat beschuldigingen onterecht zijn en dus weerlegd worden. Dit kan evenzeer een mogelijke invloed hebben op het herstel van vertrouwen in de persoon waar de beschuldiging(en) op slaan.

Theoretische interpretatie van de resultaten

Zoals reeds in de inleiding vermeld werd, stellen Covey et al. (1994) dat vertrouwen een van de belangrijkste aspecten is van het menselijk sociale leven, aangezien het bijna alle domeinen van de samenleving doordringt. In feite omvat bijna elke beslissing of uitwisseling waarin een persoon zich bevindt een soort van vertrouwensevaluatie. Dit vertrouwen kan echter ook geschonden worden, zoals dit het geval was bij onder andere Bart De Pauw. Hij werd door enkele vrouwen beschuldigd van seksueel ongepast gedrag. Deze beschuldigingen hadden een grote impact op het vertrouwen in Bart De Pauw, het feit of hij schuldig bevonden moest worden aan deze verdachtmakingen werd dan ook vaak bediscussieerd in de media.

Uit de resultaten van huidige studie blijkt dat vertrouwen na een beschuldiging lager is dan voor dat deze beschuldiging heeft plaatsgevonden, wat aantoont dat

er een daling van het vertrouwen optreedt na de beschuldiging. Dit komt mogelijks overeen met een schending van het vertrouwen. Kim et al. (2009) stellen dat deze schendingen van vertrouwen betrekking hebben op incidenten die vertrouwende overtuigingen en intenties jegens een trustee, de te vertrouwen partij (Driscoll, 1978; Scott, 1980), doen dalen. Ook Allport en Postman (1947) hebben hier onderzoek naar uitgevoerd, zij stelden vast dat de eenvoudige daad van het beschuldigen of suggereren van negatieve informatie over een persoon, ongeacht de reputatie van de aanklager, genoeg is om schade aan te richten aan de reputatie van dit individu. Zelfs wanneer de beschuldiging nog bewezen moet worden.

Als we spreken over vertrouwensherstel is het echter belangrijk om rekening te houden met het feit of de beschuldiging(en) bevestigd of ontkend kunnen worden. Het al dan niet bevestigen van een beschuldiging kan namelijk een effect hebben op het herstel van vertrouwen. Als een beschuldiging wordt bevestigd treedt er geen vertrouwensherstel op. De huidige resultaten tonen aan dat er onder deze omstandigheden zelfs een verdere daling in vertrouwen plaatsvindt. Als de beschuldiging(en) echter weerlegd worden, kan er mogelijks sprake zijn van klevigheid. Bergman en Chalkley (2007) stellen dat klevigheid een weergave is van het negatieve, van interne attributies over de originele beschuldiging die blijft bestaan na de verwijdering ervan. Belangrijk hierbij is dat klevigheid enkel kan optreden als de beschuldiging verdwenen is.

In onze studie werd er onderzoek gevoerd naar eventuele klevigheid. Meer bepaald werd er verondersteld dat er een stijging van vertrouwen optreedt na een weerlegde beschuldiging, maar dat dit niveau van vertrouwen alsnog lager is dan voor de beschuldiging. De uitgevoerde analyses bevestigen onze eerste hypothese. Er kon aangetoond worden dat er na ontkenning van de beschuldiging een zichtbare stijging van vertrouwen waarneembaar is, maar deze stijging blijkt echter onvoldoende te zijn om het vertrouwen volledig te herstellen. Met andere woorden, na een ontkenning steeg het vertrouwen niet meer tot het oorspronkelijk niveau van voor de beschuldiging plaatsvond. Dit

duidt erop dat ontrechte beschuldigingen een zekere kleverigheid bevatten. Ook Bergman en Chalkley (2007) konden in hun onderzoek rond dirty work bevestiging vinden voor een kleverigheidseffect. Meer bepaald keken zij naar de gevolgen die mensen kunnen ervaren door het uitoefenen van een vuil beroep. Kassin en Sukel (1997) voerden eveneens onderzoek uit naar kleverigheid, hun onderzoek toonde aan dat kleverigheid kan optreden in allerlei verschillende contexten waar er, zoals in de rechtbank, sprake is van beschuldigingen.

In ons onderzoek gingen we nog een stapje verder en probeerden we ook bewijs te vinden voor de hypothese dat de relatie tussen de beschuldiging en het vertrouwensherstel gemodereerd wordt door de groepsgrootte. Hierop verdergaand, veronderstelden we ook dat het kleverigheidseffect groter zou zijn wanneer meer mensen een dergelijke beschuldiging uiten. Deze hypothese is gebaseerd op het feit dat mensen geboren zijn met de idee dat anderen vaak betrouwbare bronnen van informatie over de werkelijkheid zijn (Deutsch & Gerard, 1955). Hierop verder redenerend zou het kunnen dat als er meerdere gelijkaardige beschuldigingen zijn, we deze hoogstwaarschijnlijk sneller als waar gaan aannemen. Dit wil echter niet zeggen dat we deze zomaar als waarheid zouden beschouwen, we gaan hier ook kritisch naar kijken en onderzoeken of er mogelijke discrepanties aanwezig zijn. Het aantal beschuldigingen, meer bepaald de groepsgrootte van personen die iemand beschuldigen, zou ook als een belangrijk criterium voor de kleverigheid van deze beschuldigingen beschouwd kunnen worden. Dit aantal kan sterker doorwegen op het herstel van vertrouwen in de beschuldigde partij. Dit suggereert dat de kleverigheid van beschuldigingen mogelijks sterker zal zijn, naarmate het aantal beschuldigingen stijgt.

Zoals eerder vermeld is er weinig onderzoek uitgevoerd naar het effect van meerdere beschuldigingen op vertrouwen. Jones et al. (2015) voerden hier echter wel onderzoek naar uit. Zij onderzochten hoe belangrijk het is om rekening te houden met de effecten van meerdere getuigen in de gerechtelijke context. Onze tweede hypothese kon desondanks niet bevestigd worden. Uit de resultaten bleek namelijk dat de sterkte van het kleverigheidseffect niet

afhankelijk is van het aantal personen dat een beschuldiging heeft geuit. Dit zouden we kunnen verklaren aan de hand van hetgeen Berscheid (1966) verondersteld heeft, namelijk dat mensen kritisch kijken naar anderen als betrouwbare bronnen van informatie. Ook de sociale vergelijkingstheorie van Festinger (1954) kan hier een mogelijke verklaring voor bieden. Daarnaast onderzochten Ecker, Lewandowsky, Swire, & Chang (2011) of de kracht van latere intrekking van verkeerde informatie een invloed had op deze oorspronkelijk gevormde mening. Dit bleek echter niet het geval te zijn. Meer nog, ze vonden bewijs voor het feit dat meerdere intrekkingen van informatie niet effectiever bleken dan slechts één intrekking. Met het oog op ons onderzoek betekent dit dat het aantal ontkenningen van beschuldigingen wat betreft seksuele intimidatie weinig invloed heeft op het herstellen van vertrouwen in de beschuldigde. Uiteindelijk blijkt uit onderzoek van Lewandowsky et al. (2012) dat de manier waarop correcties van informatie geformuleerd en meegedeeld worden ook een cruciale rol kunnen spelen. Dit kan eveneens een verklaring zijn voor de gevonden resultaten in ons onderzoek. De manier waarop de weerlegging(en) meegedeeld werd(en), kan een invloed gehad hebben op de gevonden resultaten wat betreft vertrouwensherstel.

[Praktische implicaties van de huidige studie](#)

De bevindingen van dit onderzoek kunnen ook van waarde zijn voor de praktijk, waar er zoiets als de onschuldpresumptie bestaat. De onschuldpresumptie houdt in dat iemand onschuldig is tot het tegendeel bewezen is. Echter, we zien vaak dat mensen zich sterk door beschuldigingen laten leiden, en dat zelfs onterechte beschuldigingen een sterke invloed hebben op hun percepties (tevens na expliciete ontkenning). De huidige studie toont empirisch aan wat voor invloed beschuldigingen kunnen hebben, ondanks het feit dat deze soms weerlegd kunnen worden en dus onterecht zijn.

Ook de kracht van de media kwam in dit onderzoek aan bod. De beschuldigingen werden aangeboden in de vorm van online krantenartikels. Dit toont aan wat voor invloed deze vorm van informatieverbreiding kan hebben.

Als we de gevonden resultaten vertalen naar de praktijksituatie, kunnen we dus stellen dat het uiten van beschuldigingen, in dit onderzoek rond seksuele intimidatie, blijvende gevolgen kan hebben voor de persoon in kwestie. Deze theoretische bevindingen zijn al meerdere malen naar voor gekomen in de media. Dit was het geval bij Magalie, leerkracht in basisschool De Blokkendoos, die in juni 2013 beschuldigd werd van kindermisbruik. Zij draagt hier tot op de dag van vandaag nog steeds de gevolgen van, ondanks dat ze na een procedure van drie jaar vrijgesproken werd. Men is zich niet altijd bewust van de gevolgen die het uiten van beschuldigingen kan hebben.

Sterktes en beperkingen

De huidige studie bevat een aantal innoverende aspecten. Zoals reeds vermeld werd, is er nog niet zoveel onderzoek uitgevoerd naar het concept kleverigheid. Aangezien onze studie hier onderzoek naar uitvoerde, kunnen we dit als een eerste vernieuwend aspect beschouwen. Bovendien werd er in deze studie gekeken of het aantal beschuldigingen een eventuele invloed had op vertrouwensherstel. We veronderstelden dat het kleverigheidseffect groter ging zijn als meer mensen een beschuldiging uitten. Het bestuderen van groepsgrootte kan dus eveneens als innoverend aspect gezien worden. Er kon echter geen evidentie gevonden worden voor de invloed van groepsgrootte op het kleverigheidseffect, wat een eventuele opening biedt voor verder onderzoek. Daarnaast werd er in deze studie gekeken naar de verschuiving in vertrouwen (*changes in trust*). Zo werd er gekeken of er een daling of stijging van vertrouwen waarneembaar was zowel in de conditie waar de beschuldiging bevestigd werd, als in de conditie waar deze beschuldiging weerlegd werd. Schweitzer, Hershey, & Bradlow (2006) voerden ook reeds onderzoek uit naar verschuivingen in vertrouwen. Zij vonden dat vertrouwen dat enkel geschaad wordt door onbetrouwbaar gedrag, effectief hersteld kan worden. Vertrouwen dat geschaad wordt door zowel onbetrouwbaar gedrag als misleiding herstelt echter nooit volledig, zelfs als de bedrogen deelnemers een verontschuldiging of een belofte te horen krijgen. Daarenboven lijken betrouwbare acties ook geen invloed te hebben.

Ondanks deze innoverende aspecten, zijn er ook enkele beperkingen verbonden aan de huidige studie. Dit onderzoek werd uitgevoerd via een online scenario-onderzoek. Hoewel aan de proefpersonen gevraagd werd om zich de situatie zo goed mogelijk in te beelden, blijven we toch in een fictieve setting werken. In het dagelijkse leven reageren mensen anders dan in een verhaalsetting. De kans bestaat dat in dit scenario-onderzoek de gevoelswaarde ten opzichte van de beschuldigde onderschat werd. Dit zou kunnen impliceren dat de resultaten in de echte wereld uitvergroot worden. Toch mogen we ervan uitgaan dat het onderzoek de realiteit zo sterk mogelijk benadert. De realistische waarde van het onderzoek werd verhoogd door de toevoeging van de krantenartikelen. Om de verschillen in kaart te kunnen brengen moeten we echter veldonderzoek uitvoeren.

Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek

Er kan verwacht worden dat de *credibility* van de bron, die een ontkenning doet mogelijks een effect heeft op het kleverigheidseffect; en ook de sterkte van het bewijs kan hier een rol bij spelen. Bernhard (2018) deed onderzoek naar vrijstellingen van mogelijke daders en de invloed die deze vrijstellingen hebben op familieleden van slachtoffers. Dit deed ze onder andere door het bewijs, dat tot de vrijstelling leidde, te manipuleren. Hieruit bleek dat DNA-bewijsmateriaal een belangrijke invloed kan uitoefenen op de overtuiging van familieleden van slachtoffers over het feit of de vrijgestelde dader schuldig is of niet.

In ons onderzoek werd gebruik gemaakt van een conditie waar de persoon door één iemand beschuldigd werd en een conditie waar de persoon in kwestie door minstens vijf mensen beschuldigd werd. Mogelijks zijn er meer beschuldigingen nodig om een significant effect te verkrijgen van groepsgrootte. Wanneer we kijken naar de zaak rond Weinstein, waar er sprake is van meer dan 80 beschuldigingen, kunnen we veronderstellen dat de kans klein zou zijn dat er vertrouwensherstel zou optreden indien de uitspraak van dit proces in het voordeel van Weinstein had geresulteerd (Verstraete, 2020). Volgend onderzoek

zal moeten nagaan of het effect van klevigheid wel significant is als er meer dan vijf beschuldigingen zijn.

We keken in ons onderzoek specifiek naar zedentransgressies, een domein waar klevigheid wellicht sowieso sterk aanwezig zal zijn omdat dit integriteit betreft. Als mogelijke verklaring voor het ontbreken van het moderatie-effect in onze studie zouden we kunnen veronderstellen dat groepsgrootte mogelijk een grotere rol speelt in domeinen waar klevigheid minder sterk aanwezig is, bijvoorbeeld in het domein van competentie. Het kan dus zijn dat klevigheid hier sterker optreedt als er sprake is van meerdere beschuldigingen. Deze eventuele verklaring is gebaseerd op het onderzoek van Kim et al. (2009), aangezien zij onderzoek uitvoerden naar de domeinen competentie en integriteit wat betreft vertrouwensherstel. Zij vonden dat mensen de neiging hebben om positieve informatie over competentie zwaarder door te laten wegen dan negatieve informatie over competentie. Daarentegen beweren ze dat mensen negatieve informatie over integriteit zwaarder zullen laten doorwegen dan positieve informatie over integriteit. Op basis hiervan kunnen we suggereren dat negatieve informatie wat betreft competentie dus sterker beïnvloed kan worden door groepsgrootte, omdat mensen negatieve informatie over competentie minder zwaar laten doorwegen waardoor er hier minder klevigheid aanwezig is. Om dit effect na te gaan zou hier in de toekomst eventueel onderzoek naar uitgevoerd kunnen worden.

Een andere aanbeveling voor toekomstig onderzoek is gebaseerd op bevindingen van Rucker en Pratkanis (2001) en Kim et al. (2004). Rucker en Pratkanis (2001) vonden evidentie voor de term 'projectie', die inhoudt dat een negatieve beschuldiging van anderen ervoor kan zorgen dat de aanklager als meer positief gezien wordt door anderen. Ook Kim et al. (2004) vonden bewijs voor het feit dat de beschuldigde een rol kan hebben op het effect van beschuldigingen over hem/haar. Zij vonden namelijk dat ontkenning gezien kan worden als een effectieve strategie om het vertrouwen van toeschouwers terug te winnen. Dit geldt zowel voor onschuldige mensen, als voor mensen die hun

schuld proberen te verbergen. In ons onderzoek wordt hier echter geen gebruik van gemaakt en wordt er geen informatie gegeven over de verdediging of verantwoording van de beschuldigde. Enkel de beschuldiging(en) en de juridische uitspraak worden meegedeeld in de vorm van krantenartikels. Het lijkt interessant om hier in toekomstig onderzoek rekening mee te houden en om de effecten hiervan na te gaan op de klevigheid van beschuldigingen over seksuele intimidatie.

Tot slot, in ons onderzoek wordt er gekeken naar de percepties die anderen hebben over de beschuldigde persoon. Een andere interessante piste voor toekomstig onderzoek zou zijn om te kijken naar de gevolgen die onterechte beschuldigingen hebben op de persoon in kwestie. Hiervoor werd reeds aangehaald dat het uiten van beschuldigingen grote gevolgen kan hebben voor de persoon waar deze beschuldigingen op slaan. De voorbeelden van juffrouw Magalie, die door beschuldigingen van kindermisbruik in 2013 vandaag de dag nog steeds niet opnieuw aan het werk is in het onderwijs, en het voorbeeld van de jonge leraar die zijn adoptiezoon verloor, nadat er beschuldigingen over hem de wereld ingestuurd werden met betrekking tot aanranding van minderjarigen, tonen dit aan. Het is dus interessant om in toekomstig onderzoek te kijken naar de invloed die beschuldigingen hebben op het mentaal functioneren van de persoon in kwestie en de mogelijke financiële gevolgen, bijvoorbeeld als gevolg van het verliezen van hun job.

Referenties

- ADM. (2018, 27 september). Christine Blasey Ford getuigt in beklijvend betoog hoe ze misbruikt werd door Brett Kavanaugh: "Het ergste was hun bulderlach". *Gazet van Antwerpen*. Geraadpleegd op 7 mei 2019, van https://www.gva.be/cnt/dmf20180927_03789343/christine-blasey-ford-getuigt-in-beklijvend-betoog-hoe-ze-misbruikt-werd-door-brett-kavanaugh-het-ergste-was-hun-bulderlach
- Allport, G. W. (1935). Attitudes in CA Murchinson (Ed.) Handbook of social psychology. *Clark University Press, Worcester, MA*, 798, 844.
- Allport, G. V., & Postman, L. (1947). The Psychology of Rumor (New York: Henry Holt). *Allport, GW & Postman, L. (1947b). An analysis of rumor. Public Opinion Quarterly, 10*, 501-517. doi: 10.1086/265813
- AND. (2018, 22 maart). Man die 31 jaar lang onterecht in gevangenis zat, krijgt 1 miljoen dollar. *HLN*. Geraadpleegd op 28 april 2019, van <https://www.hln.be/nieuws/buitenland/man-die-31-jaar-lang-onterecht-in-gevangenis-zat-krijgt-1-miljoen-dollar~a1939fdd/>
- Anderson, S. M., Lepper, M. R., & Ross, L. (1980). Perseverance of social theories: The role of explanation in the persistence of discredited information. *Journal of Personality and Social Psychology, 39*, 1037-1049. doi: 10.1037/h0077720
- ANP/RTL Boulevard. (2019, 11 april). *Naam Geoffrey Rush gezuiverd na MeToo-beschuldiging*. Geraadpleegd op 16 april 2019, van <https://www.rtlboulevard.nl/entertainment/news/artikel/4674221/rechtbank-zuivert-naam-geoffrey-rush>
- Asch, S. E. (1952). Social psychology. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. doi: 10.1037/10025-000

- Ashforth, B. E., & Kreiner, G. E. (1999). How do you do it? Dirty work and the challenge of constructing a positive identity. *Academy of Management Review*, 24(3), 413–434. doi: 10.5465/amr.1999.2202129
- Barber, B. (1983). The logic and limits of trust.
- Bar-Tal, D. (1990). *Group beliefs*. New York: Springer Verlag. doi: 10.1007/978-1-4612-3298-8
- Bell, B. E., & Loftus, E. F. 1989. Trivial persuasion in the courtroom: The power of (a few) minor details. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 669-679. doi: 10.1037/0022-3514.56.5.669
- Bergman, M. E., & Chalkley, K. M. (2007). “Ex” marks a spot: The stickiness of dirty work and other removed stigmas. *Journal of Occupational Health Psychology*, 12(3), 251-265. doi: 10.1037/1076-8998.12.3.251
- Berman, G. L., & Cutler, B. L. (1996). Effects of inconsistencies in eyewitness testimony on mock-juror decision making. *Journal of Applied Psychology*, 81(2), 170. doi: 10.1037/0021-9010.81.2.170
- Bernhard, P. A. (2018). *Guilty Until Proven Innocent: Variables Influencing the Impact of Exonerations on Victims' Families* (Doctoral dissertation).
- Berscheid, E. (1966). Opinion change and communicator-communicatee similarity and dissimilarity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 4(6), 670. doi: 10.1037/h0021193
- Bradfield, A. L., & Wells, G. L. (2000). The perceived validity of eyewitness identification testimony: A test of the five Biggers criteria. *Law and Human Behavior*, 24(5), 581-594. doi: 10.1023/A: 1005523129437

- Butler, J. K., & Cantrell, R. S. (1984). A behavioral decision-theory approach to modeling dyadic trust in superiors and subordinates. *Psychological Reports, 55*(1), 19-28. doi: 10.2466/pr0.1984.55.1.19
- Calluy, K. (2019, 30 april). *Juf Magalie van De Blokkendoos, 6 jaar later: "Ik hoop binnenkort weer les te geven, want dat blijft mijn droom"*. Geraadpleegd op 1 mei 2019, van <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/04/30/juf-magali-van-de-blokkendoos-6-jaar-later-ik-hoop-binnenkort/?fbclid=IwAR3jSkhv0PytOG6k8K3cZzP2MXZhqCR1k6wNZd8QteLK6jlbO3OXuC0lf7k>
- Carretta, T. R., & Moreland, R. L. (1983). The direct and indirect effects of inadmissible evidence. *Journal of Applied Social Psychology, 13*, 291-309. doi: 10.1111/j.1559-1816.1983.tb01741.x
- Chiles, T. H., & McMackin, J. F. (1996). Integrating variable risk preferences, trust, and transaction cost economics. *Academy of management review, 21*(1), 73-99. doi: 10.5465/amr.1996.9602161566
- Coleman, J. (1990). *Foundations of Social Theory*. Cambridge: Belknap Press.
- Cook, T., & Emler, N. (1999). Bottom-up versus top-down evaluations of candidates' managerial potential: An experimental study. *Journal of Occupational and Organizational Psychology, 72*(4), 423-439. doi: 10.1348/096317999166770
- Covey, S., Merrill, R. A., & Merrill, R. R. (1994). *First things first: To live, to love, to learn, to leave a legacy*. New York, US: Simon and Schuster.

- Crocker, J., & Major, B. (1994). Reactions to stigma: The moderating role of justifications. In *The psychology of prejudice: The Ontario symposium* (Vol. 7, pp. 289-314).
- Crocker, J., Major, B., Steele, C., Fiske, S. T., & Lindzey, G. (1998). Social stigma. *Handbook of social psychology*.
- Darley, J. M., & Gross, P. H. (1983). A hypothesis-confirming bias in labeling effects. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 20-33. doi: 10.1037/0022-3514.44.1.20
- Davis, J. H., Schoorman, F. D., Mayer, R. C., & Tan, H. H. (2000). The trusted general manager and business unit performance: Empirical evidence of a competitive advantage. *Strategic management journal*, 21(5), 563-576. doi: 10.1002/(SICI)1097-0266(200005)21:5<563::AID-SMJ99>3.0.CO;2-0
- Deutsch, M., & Gerard, H. B. (1955). A study of normative and informational social influences upon individual judgment. *The journal of abnormal and social psychology*, 51(3), 629. doi: 10.1037/h0046408
- Dirks, K. T., & Ferrin, D. L. (2002). Trust in leadership: Meta-analytic findings and implications for research and practice. *Journal of applied psychology*, 87(4), 611. doi: 10.1037/0021-9010.87.4.611
- Driscoll, J. W. 1978. Trust and participation in organizational decision making as predictors of satisfaction. *Academy of Management Journal*, 21(1), 44-56. doi: 10.2307/255661
- Ecker, U. K., Lewandowsky, S., Swire, B., & Chang, D. (2011). Correcting false information in memory: Manipulating the strength of misinformation

encoding and its retraction. *Psychonomic Bulletin & Review*, 18(3), 570-578. doi: 10.3758/s13423-011-0065-1

Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human relations*, 7(2), 117-140. doi: 10.1177/001872675400700202

Festinger, L. (1957). A theory of cognitive dissonance: Row, Peterson. *Evanston, Il.*

Fiske, S. T. (1998). Stereotyping, prejudice, and discrimination. *The handbook of social psychology*, 2, 357-411.

GJS. (2018, 3 november). Advocate hard voor Harvey Weinstein: "Pestkop en roofdier misbruikte bijna duizend vrouwen". *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 16 april 2019, van https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20181103_03902752

Granovetter, M. S. 1985. Economic action and social structure. *American Journal of Sociology*, 91, 481-510. doi: 10.1086/228311

Haesevoets, T., Van Hiel, A., De Cremer, D., Delplanque, J., & De Coninck, S. 2019. The myth of the extra mile: A neuroscience perspective on financial overcompensation. *Manuscript in preparation*.

Hardin, C., & Higgins, T. (1996). Shared reality: How social verification makes the subjective objective. In R. M. Sorrentino & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of motivation and cognition: Foundations of social behavior*, 3, 28-84.

- Hughes, E. C. (1951). Work and the self. In J. H. Rohrer & M. Sherif (Eds.), *Social psychology at the crossroads: The University of Oklahoma lectures in social psychology* (pp. 313–323). New York: Harper & Brothers.
- Hughes, E. C. (1958). *Men and their work*. Free Press.
- Hughes, E. C. (1962). Good people and dirty work. *Social problems*, 10(1), 3–11. doi: 10.2307/799402
- Johnson, H. M., & Seifert, C. M. (1994). Sources of the continued influence effect: When misinformation in memory affects later inferences. *Journal of Experimental Psychology: Learning Memory, and Cognition*, 20, 1420-1436. doi: 10.1037/0278-7393.20.6.1420
- Jones, E. E., Palmer Jr, P. G., & Bandy, A. D. (2015). The effect of inconsistency on evaluations of a second eyewitness: It depends on who testifies first. *Psychiatry, Psychology and Law*, 22(6), 814-829. doi: 10.1080/13218719.2015.1015205
- Kassin, S. M., & Sukel, H. (1997). Coerced confessions and the jury: An experimental test of the “harmless error” rule. *Law and Human Behavior*, 21(1), 27-46. doi: 10.1023/A:1024814009769
- Kassin, S. M., Williams, L. N., & Saunders, C. L. (1990). Dirty tricks of cross-examination: The influence of conjectural evidence on the jury. *Law and Human Behavior*, 14, 373-384. doi: 10.1007/BF01068162
- Kelman, H. (1961). Processes of opinion change. *Public Opinion Quarterly*, 25, 57-78. doi: 10.1086/266996

- Kim, P. H., Dirks, K. T., & Cooper, C. D. (2009). The repair of trust: A dynamic bilateral perspective and multilevel conceptualization. *Academy of Management Review*, 34(3), 401-422. doi: 10.5465/amr.2009.40631887
- Kim, P. H., Ferrin, D. L., Cooper, C. D., & Dirks, K. T. (2004). Removing the shadow of suspicion: The effects of apology versus denial for repairing competence- versus integrity-based trust violations. *Journal of Applied Psychology*, 89(1), 104-118. doi: 10.1037/0021-9010.89.1.104
- Lewandowsky, S., Ecker, U. K., Seifert, C. M., Schwarz, N., & Cook, J. (2012). Misinformation and its correction: Continued influence and successful debiasing. *Psychological science in the public interest*, 13(3), 106-131. doi: 10.1177/1529100612451018
- Lewin, K. (1952a). *Field theory in social science*. New York: Harper and Row.
- Lord, C. G., Lepper, M. R., & Preston, E. (1984). Considering the opposite: A corrective strategy for social judgment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 47, 1231-1243. doi: 10.1037/0022-3514.47.6.1231
- MacCrimmon, K. R., & Wehrung, D. A. 1986. Taking risks: The management of uncertainty. New York: Free Press.
- Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review*, 20(3), 709-734. doi: 10.5465/amr.1995.9508080335
- McConahay, J. B., Hardee, B. B., & Batts, V. (1981). Has racism declined? It depends upon who's asking and what is asked. *Journal of Conflict Resolution*, 25, 563-579. doi: 10.1177/002200278102500401

- McKnight, D. H., Cummings, L. L., & Chervany, N. L. 1998. Initial trust formation in new organizational relationships. *Academy of Management Review*, 23: 473-490. doi: 10.5465/amr.1998.926622
- Meyerson, D., Weick, K. E., Kramer, R. M., & Tyler, T. R. (1996). Trust in organizations: Frontiers of theory and research. *by Roderick M. Kramer and Tom R. Tyler. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.*
- MRRA. (2018, 4 april). Leraar werd onterecht beschuldigd van aanranding van minderjarigen, maar is toch zijn adoptiezoontje kwijt. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 28 april 2019, van https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180404_03445284
- Newcomb, T. M. (1943). Personality and social change; attitude formation in a student community.
- Newton, K. (2001). Trust, social capital, civil society, and democracy. *International Political Science Review*, 22(2), 201-214. doi: 10.1177/0192512101222004
- Pancer, S. M., Brown, S. D., & Barr, C. W. (1999). Forming impressions of political leaders: A cross-national comparison. *Political Psychology*, 20(2), 345-368. doi: 10.1111/0162-895X.00148
- Peeters, T. (2020). *Harvey Weinstein veroordeeld tot 23 jaar gevangenisstraf*. Geraadpleegd op 13 april 2020, van <https://www.tijd.be/cultuur/algemeen/harvey-weinstein-veroordeeld-tot-23-jaar-gevangenisstraf/10213806.html>
- Penrod, S., & Cutler, B. (1995). Witness confidence and witness accuracy: Assessing their forensic relation. *Psychology, Public Policy, and Law*, 1(4), 817. doi: 10.1037/1076-8971.1.4.817

- Pickel, K. L. (1995). Inducing jurors to disregard inadmissible evidence: A legal explanation does not help. *Law and Human Behavior*, 19, 407-424. doi: 10.1007/BF01499140
- Pratkanis, A. R., Pratkanis, A., & Aronson, E. (2001). *Age of propaganda: The everyday use and abuse of persuasion*. Macmillan.
- Reinders Folmer, C. (2019). Sorry, Not Sorry: Apologies and Denials in the #MeToo Movement. *The Inquisitive Mind*. doi: 10.2139/ssrn.3364123
- Geraadpleegd van Rempel, J. K., Holmes, J. G., & Zanna, M. P. (1985). Trust in close relationships. *Journal of personality and social psychology*, 49(1), 95. doi: 10.1037/0022-3514.49.1.95
- Ross, D. R., Ceci, S. J., Dunning, D., & Toglia, M. P. (1994). Unconscious transference and mistaken identity: When a witness misidentifies a familiar but innocent person. *Journal of Applied Psychology*, 79(6), 918. doi: 10.1037/0021-9010.79.6.918
- Ross, L., Lepper, M. R., & Hubbard, M. (1975). Perseverance in self-perception and social perception: biased attributional processes in the debriefing paradigm. *Journal of personality and social psychology*, 32(5), 880. doi: 10.1037/0022-3514.32.5.880
- Rosnow, R. L. (1980). Psychology of rumor reconsidered. *Psychological Bulletin* 87: 578-91. [aAM](1991) Inside rumor: A personal journey. *American Psychologist*, 46, 484-96. doi: 10.1037/0003-066X.46.5.484
- Rosnow, R. L., & Fine, G. A. (1976). *Rumor and gossip: The social psychology of hearsay*. Elsevier.

Ross, L., Lepper, M. R., & Hubbard, M. (1975). Perseverance in self-perception and social perception: Biased attributional processes in the debriefing paradigm. *Journal of Personality and Social Psychology*, 32, 880-892. doi: 10.1037/0022-3514.32.5.880

Rotter, J. B. (1967). A new scale for the measurement of interpersonal trust 1. *Journal of personality*, 35(4), 651-665. doi: 10.1111/j.1467-6494.1967.tb01454.x

Rousseau, D.M., Sitkin, S.B., Burt, R.S., & Camerer, C. (1998). Not so different after all: A cross-discipline view of trust. *Academy of Management Review*, 23, 393–404. doi: 10.5465/amr.1998.926617

Rucker, D. D., & Petty, R. E. (2003). Effects of accusations on the accuser: The moderating role of accuser culpability. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(10), 1259-1271. doi: 10.1177/0146167203254609

Rucker, D. D., & Pratkanis, A. R. (2001). Projection as an interpersonal influence tactic: The effects of the pot calling the kettle black. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(11), 1494-1507. doi: 10.1177/01461672012711010

Schindler, P. L., & Thomas, C. C. (1993). The structure of interpersonal trust in the workplace. *Psychological Reports*, 73(2), 563-573. doi: 10.2466/pr0.1993.73.2.563

Schul, Y., & Burnstein, E. (1985). When discounting fails: Conditions under which individuals use discredited information in making a judgment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49, 894-903. doi: 10.1037/0022-3514.49.4.894

- Schweitzer, M. E., Hershey, J. C., & Bradlow, E. T. (2006). Promises and lies: Restoring violated trust. *Organizational behavior and human decision processes*, 101(1), 1-19. doi: 10.1016/j.obhdp.2006.05.005
- Scott III, C. L. (1980). Interpersonal trust: A comparison of attitudinal and situational factors. *Human Relations*, 33(11), 805-812. doi: 10.1177/001872678003301103
- Sechrist, G. B., & Stangor, C. (2001). Perceived consensus influences intergroup behavior and stereotype accessibility. *Journal of personality and social psychology*, 80(4), 645. doi: 10.1037/0022-3514.80.4.645
- Sherif, M. (1936). The psychology of social norms.
- Snyder, M., & Stukas Jr, A. A. (1999). Interpersonal processes: The interplay of cognitive, motivational, and behavioral activities in social interaction. *Annual review of psychology*, 50(1), 273-303. doi: 10.1146/annurev.psych.50.1.273
- Stangor, C., & Jost, J. T. (1997). Commentary: Individual, group and system levels of analysis and their relevance for stereotyping and intergroup relations.
- Sue, S., Smith, R., & Caldwell, C (1973). Effects of inadmissible evidence on the decisions of simulated jurors: A moral dilemma. *Journal of Applied Social Psychology*, 3, 345-353. doi: 10.1111/j.1559-1818.1973.tb02401.x
- Thompson, W. C, Fong, G. T., & Rosenhan, D. L. (1981). Inadmissible evidence and juror verdicts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 40, 453-463. doi: 10.1037/0022-3514.40.3.453
- Turner, J. C. (1991). Social influence.

- Verstraete, J. (2020, 6 januari). *Proces tegen gevallen filmproducent Harvey Weinstein begint: waar gaat het over? En welke straf riskeert hij?*. Geraadpleegd op 12 januari 2020, van <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/01/02/harvey-weinstein-proces-start/>
- Weber, J. M., Malhotra, D., & Murnighan, J. K. (2005). Normal acts of irrational trust: Motivated attributions and the trust development process. *Research in Organizational Behavior*, 26, 75-101. doi: 10.1016/S0191-3085(04)26003-8
- Wegner, D. M. (1994). Ironic processes of mental control. *Psychological Review*, 101, 34-52. doi: 10.1037/0033-295X.101.1.34
- Wegner, D. M., Schneider, D. J., Carter, S. R., & White T. L. (1987). Paradoxical effects of thought suppression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53, 5-13. doi: 10.1037/0022-3514.53.1.5
- Williamson, O. E. (1993). Calculativeness, trust, and economic organization. *The journal of law and economics*, 36(1, Part 2), 453-486. doi: 10.1086/467284
- Wissler, R. L., & Saks, M. J. (1985). On the inefficacy of limiting instructions: When jurors use prior conviction evidence to decide on guilt. *Law and Human Behavior*, 9, 37-48. doi: 10.1007/BF01044288
- Wittenbrink, B., & Henly, J. R. (1996). Creating social reality: Informational social influence and the content of stereotypic beliefs. *Personality and social psychology bulletin*, 22(6), 598-610. doi: 10.1177/0146167296226005

Wolf, S., & Montgomery, D. A. (1977). Effects of inadmissible evidence and level of judicial admonishment to disregard on the judgments of mock jurors. *Journal of Applied Social Psychology, 7*, 205-219. doi: 10.1111/j.1559-1816.1977.tb00746.x

Zucker, L. G. (1986). Production of trust: Institutional sources of economic structure, 1840-1920. *Research in organizational behavior, 8*, 53-111.

Bijlage 1

Informed Consent

FACULTEIT PSYCHOLOGIE EN PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

Henri Dunantlaan 2, B-9900 Gent

Ik, ondergetekende, verklaar hierbij dat ik, als proefpersoon bij een experiment aan de Vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkheds- en Sociale psychologie van de Universiteit Gent,

- (1) de uitleg over de aard van de vragen, taken, opdrachten en stimuli die tijdens dit onderzoek zullen worden aangeboden heb gekregen en dat mij de mogelijkheid werd geboden om bijkomende informatie te verkrijgen
- (2) totaal uit vrije wil deelneem aan het wetenschappelijk onderzoek
- (3) de toestemming geef aan de proefleider om mijn resultaten op anonieme wijze te bewaren, te verwerken en te rapporteren
- (4) op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het onderzoek op ieder moment stop te zetten en dit zonder opgave van reden
- (5) indien ik deelneem in het raam van mijn opleiding heeft het stopzetten van mijn deelname geen negatieve invloed op mijn punten (er worden geen punten afgetrokken, maar ook niet verdiend)
- (6) ervan op de hoogte ben dat ik op aanvraag een samenvatting van de onderzoeksbevindingen kan krijgen.

Indien u verder nog vragen of opmerkingen heeft, kan u altijd contact opnemen met mij via Jasmine.VanGhyseghem@UGent.be of met mijn promotor via

Tessa.Haesevoets@UGent.be.

Bijlage 2

Basismeting trust

Stel je even volgende situatie voor:

In maart 2019 heb je gesolliciteerd voor een functie in een bedrijf. Tijdens de rondleiding in het bedrijf heb je kennisgemaakt met enkele van je eventuele toekomstige collega's. Eén van die collega's vertelde over M. Janssens, een collega uit een ander team. Deze collega beschrijft M. Janssens als de ideale collega. Hij vertelt dat je Meneer Janssens kan vertrouwen en er je diepste geheimen aan kwijt kan. Hij stelt dus dat M. Janssens heel betrouwbaar is. Ook haalt hij aan dat M. Janssens eerlijk is en zal zeggen waar het op staat. Het schrikt hem ook niet af om te zeggen wanneer hij het niet eens is met iemands mening, maar hij zal dit altijd op een hoffelijke manier doen. Tot slot blijkt M. Janssens ook ambitieus te zijn en open te staan voor nieuwe dingen. Kortom, Meneer Janssens wordt heel positief omschreven door je eventuele nieuwe collega.

Bijlage 3

Vragen vertrouwen (Haesevoets, 2019)

In hoeverre denkt u dat...

‘Deze vragen hebben betrekking op M. Janssens. Gelieve elke vraag een score te geven van « helemaal niet mee eens » tot « helemaal mee eens ».’

	Helemaal niet mee eens	Niet mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Je de waarden van M. Janssens kunt vertrouwen?	1	2	3	4	5
Je erop kunt vertrouwen dat M. Janssens de beloften zal houden die hij/zij maakt?	1	2	3	4	5
Je erop kunt vertrouwen dat M. Janssens betrouwbaar is?	1	2	3	4	5
Je erop kunt vertrouwen dat M. Janssens oprecht is met je?	1	2	3	4	5
Je erop kunt vertrouwen dat M. Janssens volledig eerlijk is tegen je?	1	2	3	4	5
Je erop kunt vertrouwen dat M. Janssens om je welzijn geeft?	1	2	3	4	5
Je M. Janssens invloed zou laten uitoefenen op zaken die voor jou belangrijk zijn?	1	2	3	4	5

‘Werknemer beschuldigd van plegen ongewenste intimiteiten’

Na de opmars van de #MeToo-beweging komen er meer en meer soortgelijke zaken aan het licht. Een werknemer, M. Janssens wordt ervan beschuldigd ongewenste intimiteiten te hebben geuit naar één van zijn vrouwelijke collega's.

door Jasmine Van Ghyselghem.

De vrouw die M. Janssens ervan beschuldigd ongewenste intimiteiten te manifesteren naar haar toe wenst anoniem te blijven. Om haar privacy te respecteren zal haar naam niet vermeld worden.

Voor we van start gaan wil ik even aangeven dat het heel moedig is van u om hiervoor uit te komen en uw verhaal naar buiten te brengen.

Bedankt! Het is inderdaad heel moeilijk om dit te delen. Ik hoop dat ik door mijn verhaal naar buiten te brengen, anderen kan aanzetten om net hetzelfde te doen en zich niet langer te verschuilen.

Kan u even beschrijven welk soort van ongewenste intimiteiten M. Janssens uitte naar u toe?

Het begon met onschuldige zaken zoals opmerkingen, subtiele aanrakingen... Maar na verloop van tijd merkte ik dat hier meer achter zat en heb ik ook duidelijk gemaakt dat ik wilde dat hij ermee ophield. Ondanks het feit dat ik aangegeven had dat ik hier niet verder mee wilde gaan, bleven de

opmerkingen aanhouden en werden ze steeds meer seksueel getint en dreigend.

Hoe reageerde je omgeving toen je met jouw verhaal naar buiten kwam?

Het heeft even geduurd voor ik de moed verzameld had om dit aan iemand te vertellen. Uiteindelijk heb ik het aan mijn beste vriendin verteld en zij geloofde mij meteen. Zij is ook diegene die mij stimuleerde om met mijn verhaal naar buiten te komen en eventuele stappen te ondernemen.

Hebt u weet van andere slachtoffers die lastig werden gevallen door M. Janssens?

Neen, ik ben de enige. Ik heb het na lang twijfelen aan mijn

collega's verteld, maar onder hen waren er geen verdere slachtoffers.

Ik wil je nogmaals enorm bedanken om met jouw verhaal naar buiten te komen. Ik hoop dan ook ten eerste dat dit onderzoek de waarheid aan het licht zal brengen.

Geen probleem, en bedankt!

<< Ondanks het feit dat ik aangegeven had dat ik hier niet verder mee wilde gaan, bleven de opmerkingen aanhouden.>>

‘Werknemer beschuldigd van plegen ongewenste intimiteiten’

Na de opmars van de #MeToo-beweging komen er meer en meer soortgelijke zaken aan het licht. Een werknemer, M. Janssens wordt ervan beschuldigd ongewenste intimiteiten te hebben geuit naar meerdere van zijn vrouwelijke collega's.

door **Jasmine Van Ghyseghem**.

De personen die M. Janssens ervan beschuldigen ongewenste intimiteiten te manifesteren naar hen toe wensen anoniem te blijven. Om hun privacy te respecteren zal hun naam niet vermeld worden.

Voor we van start gaan wil ik even aangeven dat het heel moedig is van u om hiervoor uit te komen en uw verhaal naar buiten te brengen.

Bedankt! Het is inderdaad heel moeilijk om dit te delen.

Kan u even beschrijven welk soort van ongewenste intimiteiten M. Janssens uitte naar u toe?

Het begon met onschuldige zaken zoals opmerkingen, subtiele aanrakingen... Maar na verloop van tijd merkte ik dat hier meer achter zat en heb ik ook duidelijk gemaakt dat ik wilde dat hij ermee ophield. Ondanks het feit dat ik aangegeven had dat ik hier niet verder mee wilde gaan, bleven de opmerkingen aanhouden en werden ze steeds meer seksueel getint en dreigend.

<< Nadat ik mijn verhaal aan enkele collega's had verteld, ging de bal al snel aan het rollen. >>

Het heeft even geduurd voor ik de moed verzameld had om dit aan iemand te vertellen. Uiteindelijk heb ik het aan mijn beste vriendin verteld en zij geloofde mij meteen. Zij is ook diegene die mij stimuleerde om met mijn verhaal naar buiten te komen en eventuele stappen te ondernemen.

Hebt u weet van andere slachtoffers die lastig werden gevallen door M. Janssens?

Ja, er zijn minstens nog vijf andere slachtoffers... Nadat ik mijn verhaal aan enkele collega's had verteld, ging de bal al snel aan het rollen en kwamen er nog soortgelijke zaken aan het licht. Enkele vrouwelijke collega's verklaarden dat ook zij slachtoffer waren geweest van ongewenste

intimiteiten geuit door M. Janssens.
Ik wil je nogmaals enorm bedanken om met jouw verhaal naar buiten te komen. Ik hoop dan ook ten zeerste dat dit onderzoek de waarheid aan het licht zal brengen.

Geen probleem, en bedankt!

Hoe reageerde je omgeving toen je met jouw verhaal naar buitenkwam?

Bijlage 6

Checkvragen

1. « M. Janssens wordt in dit krantenartikel beschuldigd door... »
 - a. 1 persoon
 - b. meerdere personen
2. « In dit artikel wordt de beschuldiging... »
 - a. Bevestigd
 - b. Ontkend

‘Werknemer onschuldig bevonden aan plegen ongewenste intimiteiten’

Na de opmars van de #MeToo-beweging komen meer en meer soortgelijke zaken aan het licht. Een werknemer, M. Janssens, wordt onschuldig bevonden aan het uiten van ongewenste intimiteiten naar één van zijn vrouwelijke collega's.

door Jasmine Van Ghyseghem.

Enkele maanden geleden verscheen er een artikel waarin M. Janssens beschuldigd werd ongewenste intimiteiten te hebben gemanifesteerd naar een van zijn vrouwelijke collega's. Uit onderzoek is gebleken dat M. Janssens onschuldig wordt bevonden aan deze feiten. De vrouw die M. Janssens ervan beschuldigde ongewenste intimiteiten te hebben gereleveerd naar haar toe wenst anoniem te blijven. Om haar privacy te respecteren zal haar naam niet vermeld worden.

De publicatie van het interview met de vrouw die M. Janssens beschuldigde van seksuele intimidatie, heeft enorm veel reacties uitgelokt. De reacties varieerden van medeleven tot het verdachtmaken van

het slachtoffer voor leugens. Het slachtoffer gaf zelf aan dat ze onverwacht veel reacties kreeg van vreemden die haar een hart onder de riem staken.

Nadat de politie de zaak uitgebreid heeft onderzocht, heeft de rechter besloten om M. Janssens onschuldig te verklaren aan de aan hem ten laste gelegde feiten. Er werd onvoldoende bewijsmateriaal

gevonden die de aanklacht van het slachtoffer hard kon maken. Ook werd er in het onderzoek rond deze zaak uitvoerig nagegaan of er ook andere

<<Er is onvoldoende bewijs gevonden voor de schuld van M. Janssens. >>

slachtoffers waren van soortgelijke feiten gepleegd door M. Janssens. Men heeft geen andere slachtoffers geïdentificeerd. Er bleek dus verder niemand naar voor te komen met gelijkaardige klachten.

‘Werknemer onschuldig bevonden aan plegen ongewenste intimiteiten’

Na de opmars van de #MeToo-beweging komen meer en meer soortgelijke zaken aan het licht. Een werknemer, M. Janssens, wordt onschuldig bevonden aan het uiten van ongewenste intimiteiten naar meerdere van zijn vrouwelijke collega's.

door Jasmine Van Ghyseghem.

Enkele maanden geleden verscheen er een artikel waarin M. Janssens ervan beschuldigd werd ongewenste intimiteiten te hebben gemanifesteerd naar meerdere van zijn vrouwelijke collega's. Uit onderzoek is gebleken dat M. Janssens onschuldig werd bevonden aan deze feiten.

De personen die M. Janssens ervan beschuldigden ongewenste intimiteiten te hebben gemanifesteerd naar hen toe wensden anoniem te blijven. Om hun privacy te respecteren zal hun naam niet vermeld worden.

De publicatie van het interview met de vrouw die M. Janssens beschuldigde van seksuele intimidatie, heeft enorm veel reacties uitgelokt. De reacties varieerden van medeleven tot het verdachtmaken van het slachtoffer voor leugens. Het slachtoffer gaf zelf aan dat ze onverwacht

veel reacties kreeg van vreemden die haar een hart onder de riem staken.

Nadat de politie de zaak uitgebreid heeft onderzocht, heeft de rechter besloten om M. Janssens onschuldig te verklaren aan de aan hem ten laste gelegde feiten. Er werd onvoldoende bewijsmateriaal gevonden die de aanklacht van het slachtoffer hard kon maken. Ook werd er in het onderzoek rond deze zaak uitvoerig nagegaan of er ook andere slachtoffers

waren van soortgelijke feiten gepleegd door M. Janssens. Er kwamen in deze zaak nog 5 andere soortgelijke zaken aan het licht. Ook deze zaken werden uitvoerig

onderzocht. Men kwam ook hier tot het besluit dat M. Janssens onschuldig moest worden bevonden aan de ten laste gelegde feiten. M. Janssens werd dus over de hele lijn onschuldig verklaard.

<< Er is onvoldoende bewijs gevonden voor de schuld van M. Janssens. >>

‘Werknemer schuldig bevonden aan plegen ongewenste intimiteiten’

Na de opmars van de #MeToo-beweging komen meer en meer soortgelijke zaken aan het licht. Een werknemer, M. Janssens, wordt schuldig bevonden aan het uiten van ongewenste intimiteiten naar één van zijn vrouwelijke collega's.

door Jasmine Van Ghyseghem.

Enkele maanden geleden verscheen er een artikel waarin M. Janssens beschuldigd werd ongewenste intimiteiten te hebben gemanifesteerd naar een van zijn vrouwelijke collega's. Uit onderzoek is gebleken dat M. Janssens schuldig wordt bevonden aan deze feiten.

De vrouw die M. Janssens ervan beschuldigde ongewenste intimiteiten te hebben gereleveerd naar haar toe wenst anoniem te blijven. Om haar privacy te respecteren zal haar naam niet vermeld worden.

De publicatie van het interview met de vrouw die M. Janssens beschuldigde van seksuele intimidatie, heeft enorm veel reacties uitgelokt. De reacties varieerden van medeleven tot het verdachtmaken van het slachtoffer voor leugens. Het

slachtoffer gaf zelf aan dat ze onverwacht veel reacties kreeg van vreemden die haar een hart onder de riem staken.

Nadat de politie de zaak uitgebreid heeft onderzocht, heeft de rechter op basis van het gevonden bewijsmateriaal besloten om M. Janssens schuldig te verklaren aan de aan hem ten laste gelegde feiten. Er werd voldoende bewijsmateriaal gevonden die

<<Er is voldoende bewijs gevonden voor de schuld van M. Janssens. >>

de aanklacht van het slachtoffer hard kon maken. Ook werd er in het onderzoek rond deze zaak uitvoerig nagegaan of er ook andere slachtoffers waren van

soortgelijke feiten gepleegd door M. Janssens. Men heeft geen andere slachtoffers geïdentificeerd. Er bleek dus verder niemand naar voor te komen met gelijkaardige klachten.

‘Werknemer schuldig bevonden aan plegen ongewenste intimiteiten’

Na de opmars van de #MeToo-beweging komen meer en meer soortgelijke zaken aan het licht. Een werknemer, M. Janssens, wordt schuldig bevonden aan het uiten van ongewenste intimiteiten naar meerdere van zijn vrouwelijke collega's.

door Jasmine Van Ghyseghem.

Enkele maanden geleden verscheen er een artikel waarin M. Janssens ervan beschuldigd werd ongewenste intimiteiten te hebben gemanifesteerd naar meerdere van zijn vrouwelijke collega's. Uit onderzoek is gebleken dat M. Janssens schuldig werd bevonden aan deze feiten. De personen die M. Janssens ervan beschuldigden ongewenste intimiteiten te hebben gemanifesteerd naar hen toe wensen anoniem te blijven. Om hun privacy te respecteren zal hun naam niet vermeld worden.

De publicatie van het interview met de vrouw die M. Janssens beschuldigde van seksuele intimidatie, heeft enorm veel reacties uitgelokt. De reacties varieerden van medeleven tot het verdachtmaken van het slachtoffer voor leugens. Het slachtoffer gaf zelf aan dat ze onverwacht

veel reacties kreeg van vreemden die haar een hart onder de riem staken.

Nadat de politie de zaak uitgebreid heeft onderzocht, heeft de rechter op basis van het gevonden bewijsmateriaal besloten om M. Janssens schuldig te verklaren aan de aan hem ten laste gelegde feiten. Er werd voldoende bewijsmateriaal gevonden die de aanklacht van het slachtoffer hard kon maken. Ook werd er in het onderzoek rond

<< Er is voldoende bewijs gevonden voor de schuld van M. Janssens. >>

deze zaak uitvoerig nagegaan of er ook andere slachtoffers waren van soortgelijke feiten gepleegd door M. Janssens. Er kwamen in deze zaak nog 5 andere

soortgelijke zaken aan het licht. Ook deze zaken werden uitvoerig onderzocht. Men kwam ook hier tot het besluit dat M. Janssens schuldig moest worden bevonden aan de ten laste gelegde feiten.